45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 60 Կ. ՊՈԼԻՍ 1901 22 ՅՈՒՆԻՍ 5 ՅՈՒԼԻՍ 19 ՐԷՊԻԼ ԷՎԷԼ 1319 — 22 ՅՈՒՆԻՍ 1317 ՈՒՐԲԱԹ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամեն տեսակ գրութիւններ։
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38 Պապը Ալի ճաւսէսի 38

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Journal Arménien
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER
ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
Johannès F. Kaïsérian
38 GRAND' RUE DE LA S. PORTE 38
Constantinople

ՄԱՆԶՈՒՄԷ-Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

10 ՓԱՐԱ

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره مخصوصه در

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60 ղրշ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ես չենտրուիր

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԲԱՒ ԿԱՄ ՍՏԱԿ ՇԱՀԵԼՈՒ ԿԵՐՊՔԸ

Գ.

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ.--

ԳՈՐԾԻ ՄԸ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անպարմար էրգէ մը էրէ-իսամը.—Դարձեալ ալիճակ.—Զգայարանքներու և տրէք մը-կոմը.—Ասուած հաշտեցիս-ոնեան, պարբանոնեան և լիրսաց.—Ասուած տիրոջոն օրենքներու։

Իրաւամբ կ'ըսէ Էմերսն թէ «Մեծ յառաջադիմութիւն մ'է առեւտրական ազգի մը համար ունենալ այնքա՛ն սակաւաթիւ ապուշներ ու տխմարներ՝ որոնք չկարենան դուրս կեանքի այնպիսի՛ դիրքի մը մէջ, ո՛ւր, դժուար և կամ անհնարին ըլլայ անոնց բաղդը չմեռնելու հարկ եղած միջոցներ ու պատեհութիւնը գտնել և տալ»։ Սակայն. ո՛ և է մէկը, որ օրինաւոր սահմանի մը մէջ կրնայ սակարկութիւն մ'ընել, կրնայ նաեւ գործի մարդ մ'ըլլալ։ Ծաղկեալ ու բարգաւաճ երկրի մը մէջ ամէն մէկը կրնայ իր տաղանդներուն և արամադրութեանց յարմար տեղ ու դիրք գտնել։ Այսու հանդերձ, ո՛ւր որ ալ ըլլայ, ընդարձակ գործ մը յաջողութեամբ և պատուաւոր կերպով կարենալ չարունակելու համար կը պահանջուի զօրաւոր միտք, ըստ բաւականին տոկունութիւն, կազմակերպիչ կորով և վարչական ձիրք։ Աւելի ապերջանիկ դիրք մը ու վիճակ մը ուրիշ կերպով կարելի չէ երեւակայել՝ քան թէ այն անյարմարութիւնը՝ որ կայ գործին և գործողին միջեւ։ Անյարմար ամուսնութիւն մ'է այն, կեանքի գոյակից երկարատեւ չարչարանք մը, որմէ փրկուիլը դժուար է. քանի որ գործի մը փոփոխութիւնը քիչ անգամ կը յաջողի, ինչպէս նաեւ ամուսնալուծումը։ Գտնել այս ճշմարտութիւնը մեր միջավայրին համար, ուր, արեւուտը ուսնելու ներկարաւեւ աշակերտութիւններն խրեր ծառայ աշխատելով պարագաներու բերմամբ կը սեղմեն ու կը կաշկանդեն մարդը և անոր գործի ասպարէզը, իմի թէ այն մասնաւոր և անարվար մարդանացներու յատուկ առանձնաշնորհում մը ըլլար, ըստ ուրեմն այնպէ՛ս կը հանատանին և համոզել կը ջանան՝ իբր թէ արեւուտ մը ուսանելու համար տարիներ պէտք է վատնել և կամ հարի՛ւ տարողի կանոնի չրջանի մը մէջ կարելի է զայն ձեռք բերել, մինչդեռ փորձառութիւնը կը ցուցնէ՝ թէ սուղ ժամանակի մէջ ալ կարելի է արեւուտ մը սովրիլ։ Այս նոյն վիճակը կը տիրէ դեռ նաեւ Եւրոպայի կարգ մը երկիրներուն մէջ։ Սակայն Մ. Նահանգաց մէջ, ուր մարդիկ այսպիսի անպատեհութիւններէ զերծ են և իրենց տաղանդները գործածելու մէջ անվնաս՝ իրենց կարողութիւնները զօրացնելու մեծ դիրութիւններ ընծայած են փափագուած արեւուտ մը թէ՛ սորվելու և թէ՛ սորվեցնելու մինչեւ իսկ ի մեծ զարմացումն Եւրոպացւոց։ Հոն մէկը դաստիարակի կեանքէ մը վերջ կրնայ իր անձին վրայ միացնել ճարտար գիտնականի և պաղարիւն քաղաքագէտի մը ընդունակութիւնները։ Մ. Նահանգաց մէջ, միեւնոյն ատեն մէկ քանի առաւելութիւններ մէկ անձի վրայ միացած տեսնելը անսովոր բան մը չէ։ Հոն, մարդիկ կրնան գործ մը թողուլ և ամենայն դիւրութեամբ ուրիշի մը յարիլ. եթէ մէկուն մէջ չյաջողին, կը հետեւին ուրիշի մը, և շատ հեղ ալ քանի մը գործերու մէջ իսկ կրնան հաւասարապէս յաջողիլ և բարձրագոյն դիրք մը գրաւել։ Ընկերութեան այդ վիճակը յառաջդիմական է, որովհետեւ՝ անհատական ամէն տեսակ հանճար ու տաղանդ իր յատուկ դիրքը կը գրաւէ, և ո՛ւր որ գործի աղատ ասպարէզ մը կայ և մարդ իր կոչումին և ընդունակութեան անյարմար գործով մը կը զբաղի և անյաջող կ'ըլլայ. պատճառ չկայ թէ ինչո՛ւ ուրիշի մը մէջ պիտի չյաջողի, որուն համար սէր և հաւանականաբար մասնաւոր ձիրք և ընդունակութիւն ալ ունի։ Այսու հանդերձ պէտք չէ չփոթել միւս կողմանէ այն կեղծ և ատացական սէրն ու փափագը, որ յառաջ կու գայ շատ անգամ հեռաւոր գործի մը միա՛յն փայլուն կողմերը տեսնելէն և լսելէն։ Արդիւնաւոր և իրական սէրն ու փափագը ա՛յն է, որ գործին թէ՛ դիրքին և թէ՛ դժուարին կողմերը նախատեսելով հանդերձ, հոգւով սրտով անոր կը փարի, կը փաթթուի։ Վայելուչ է, ուրեմն, ակնարկ մը նետել գործի պրոջ մը առանձնայատկութեանց վրայ և թելադրել քանի մը գործնական խորհուրդներ՝ որոնք մեծապէս պիտի օգնեն էրգ մը և կամ պաշտօն մը ընտրելու տէր։

Շատ անգամ դիտուած է թէ մեծ գործերու համար պահանջուած առաջին և լաւագոյն առանձնայատկութիւնն է արագամտութիւն և հաստատակամութիւն. ուրիշ խօսքով, ըլլալ ՅԱՌԹԵՐՆ և հաստատակամ. Այս երեք նաեւ մեծ վարիչներու մէկ որոշիչ յատկանիշը։ Մարդկային հեռատեսութիւնը այնքա՛ն հունաւոր է և սահմանափակ, որ իրաւամբ ըսուած է թէ «ճարպիկ մարդ մը միշտ կ'ըսէ ինքներն, ինչ պիտի ընեմ եթէ հարիւս տեղը չդարնէ և ակնկալութիւնս յաջողութեամբ չպսակուի։ Այս հեռատեսութիւնը հաստատամիտ չեղողները կ'ընկճէ ու կը նուաճէ։» Մէկը՝ որ հաստատամտութեան կը կարօտի, ուրիշները չշփոթման տարբեր ատենները զանազանելու մէջ աչակերտը չուտով պիտի վարժուի ու կրթուած եթէ իր «դիտելու կարողութիւնը կրթելու համար, ունենայ բաւականաչափ տեսանելի և չշոշափելի առարկաներ»։ Ուրեմն, այս կարեւոր և կենսական կէտը որչափ գործի մարդոց նոյնչափ ալ և ատրճան մ'ալ աւելի, դպրոցներու և մանկավարժներու ուշադրութեան կը յանձնենք, որ տղաքներուն ամենէն պիտուն և պատշաճ հաճոյքներն ու խաղերն իրենց բեռամբարձ ապ՝ իրենց օժանդակ առնելով, ամենէն օգտաւատ վարժութիւններն ու հրահանգներն կարենան դիւրաւոր ընծայել։

Իրաւ է թէ մարդի կրթութիւնը երկար ժամանակի գործ է, և ատացումն ալ աւելի դժուարին։ Սակայն մշակուած մեծապէս պիտի օգնէ անոր։ Մտադրութեան, Վերացման, Բմբռնումի, Յիշողութեան և Դատողութեան կարողութիւններն որչափ որ մշակուին, այնչափ ալ կ'ամրնան ու կը զօրանան։ Մարդկային իմացականութիւնը, հակառակ անասունները քնաղդումին— որ յաւիտեանս նոյն վիճակին և սահմանին մէջ մնալ կը թուի— անսահման զարգացումի ընդունակ է. և անցեալին մէջ հաւքած ծանօթութեանց պաշարն ու մթերքը՝ ապագայ գիւտերուն սկզբնական էտը կը յօրինէ։ Արդ տեսնենք թէ, ո՞րոնք են ամենէն օգտակար և անմիջական ուսումները՝ զոր սովրիլ ու գիտնալ պարտինք իբրեւ գործի մարդ։

Ամենէն օգտակար ուսումները. — Այն ուսումները որոնք մարի լաւագոյն կրթիչներն են, ըստ ինքեանս դիւրազանցապէս գործնական են եւ օգտաւատ։ Նիւթական — դրական — գիտութիւնները, որպիսի են Բնագիտութիւն, Ուսողութիւն և Տարրաբանութիւն կը կրթեն ու կ'ընդարձակեն մտաւորական կարողութիւնները, ունականացնելով հետեւողն՝ մտադրութեան, մեթոտի և ուղղադատութեան միեւնոյն ժամանակ, ուսուցանելով մեզ հետազօտել բնութեան զօրութիւնները, նիւթերու յատկութիւններն, անոնց իրարու վրայ կամ հետ ունեցած ազդեցութիւնը։

Ս. Ց. ԴԸԶՐԼԵԱՆ

ԴԱՐԱՆՈՐՈԳ ՕՐԱԳԻՐ

(ԳԾԱՆՆԵՐՈՒԴ ԳԼԽ.)

Զորէ-լաբիմ

Եթէ Գարակէօղեան Գրիգոր էֆէնտին յոյսս ի դերեւ չը հանեց, վանականութեան դպրոցի մը հիմնարկութեան համար հրապարակաւ խնդրած հազար ոսկւոյ դումարին առուերն անդամ չը զրկելով ինձ, վաղեմի բարեկամ՝ աւետարանական ասպարէզին հաճատ աշխատաւոր՝ Սիմոն Զէօմիէ-ճեան վանականութեան արդէն կանգնուած ինձի դպրոց մը կը ղրկէ... թուղթէ։ Շէնքին ճակատը գրուած է Աստուծոյ Վանականաց կամ պարբերական էֆոտնեան։ Թերեւս գաւառաց առաջնորդներուն մէկ գրասենեակն գիւրագրած անձինք՝ որոնք վերջապէս արգոյ հրատարակչին գիտել տան թէ, իրենց նուիրական պաշտօնին ուղղուած թշնամանք մըն է այդ պաշտօնին անունը դնել դրոշմել իր վանականութեան գաղտնի ճակատը, սակայն հրատարակիչն իր պաղարիւնութիւնը պահող մարդ է. և ի հարկին, օրինակներ կրնայ ցոյց տալ գաւառական առաջնորդներու՝ որոնք Հերմէնին ալ միանգամայն պաշտօնմատուցած ըլլան յոգուտ իրենց ընտրեալ հօտին։ Դասի դպրագային, փաստաբանն ալ ապահովեալ է, Գրիգոր Զօնրապ, որ՝ թէեւ օձիքը Բասպէլն չը կրնար կոր աղատել՝ սակայն անօձիք ալ կրնայ գնա՛ վարել, ինչպէս նորավէպ ու ծանօթ դէմք գրել։ Իր արարձակը կ'ադամանդատեղեղէվանական ՀԱՅՈՒՐՔԻՆ չորրորդ թիւին ճակատը։ «Վանականական Անանուն ընկերութիւնը, որ ամէն օր այլափոխուելու, բարեփոխուելու վրայ է Եւրոպայի մէջ, նոյն իսկ դրամագլխի պատմութիւնն է ինքնին, անհնարապէս մեծին արտադրումը՝ անհնարապէս փոքրին, ճիշդ սիեզերքին կազմութիւնը պէս։»

Անդգալապէս եղեւմական իմաստասիրութեան կը բարձրանանք։ Լաւագոյն է թանձրացուցէն չի հեռանանք. և ահաւասիկ թանձրացուցը. վանականութեան դպրոցի հաստատման համար հազար ոսկւոյ փոխառութեան մասին առ Գրիգոր էֆ. Դարակէօզեան խնդրանաց հրատարակմանէն օր մը ետքը, նոյն Մ-ԱՆԼ-Ի մէջ։ «Դոհութեամբ կը լսենք թէ Աղն. Տիկին Աղաւնի Ց. Գարակէօզեան «մտադրած է Արմաշու Դպրեվանուց «համար հաստիարեր կալուած մը «նուիրելու, ի յիշատակ իւր վաղամեռ «ամուսնոյն ողբացեալ Յովսէփ էֆ. «Գարակէօզեանի։» Բարեսէր — և առանց դիտցուելու մեծ բարերար — այդ այրի Տիկին, որ այս պահուս Պրուսայի հանքային ջուրերը կը գտնուի, կը խորհի միշտ իր եկեղեցւոյն պայծառութեան, հայ եկեղեցականաց զարգացման վրայ։ Այդ նուիրատուութեան փառքն անչուշտ իրարու մէջ իրաւունք ունին բամնել Օրմանեան ու Դաբեան, ու քիչ մ'ալ Եղիա Տէմիրճիպաշեան — պիտի ըսէր Տիրայր վարդապետ. Դրիչով ի՛նչ Ջանքեր թափեցի մինչեւ որ Դպրեվանուց գաղափարն իրացաւ ու մարմնացաւ։ Ահա տասնեակ առաքեալներ ալ այս տարի կը նուիրեն Արմաշդաւառներուն, որոնք եկեղեցի ունին այլ եկեղեցականի, քարոզիչ ու կրթիչ եկեղեցականի կը սպասեն չատեր։ Թո՛ղ ես բարեաց պատճառ ըլլամ, ու թո՛ղ վարձս Հիւանդանոցին չորս պատերն ըլլան. թերեւս այս ալ վա՛ռնք մըն է։

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

,,ԱՐԵՒԵԼՔ''Ի ՎԵՐՋԻՆ ,,ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ''ԻՆ ԱՌԹԻՒ

Հիւանդանոցի ներքին պաշտօնեայներն մէկը, հաւանականաբար Ս. Ամկրտչայ ուսուցիչներուն հետ ունեցած հին հաշիւ մը կարգադրելու համար, չնթեց ու չողմեց հիւանդութեան պատճառաւ հիւանդանոցի մէջ ստնքացող խմբագիր մը, մինչեւ որ յաջողեցաւ գոլթակղական հրատարակութեանց ափի տալ։ Իր աշխատանքը՝ «աջ ու ձախ»երով համբաւաւոր այս կարծեցեալ գրագէտը, առանց չրջանցեցութեան խարուելով նոյն այդ պաշտօնական չողոքորթիչ խօսքերէն՝ խիզճ չբրաւ իր ժամանակին ու գրիչը անոր տրամադրութեան տակ դնել ի վնաս այլոց։ Ցաւալի և արգահատելի է արդարև տեսնել մէկը, որ ո՞վ գիտէ ինչ դժուարութիւններով դրելու քիչ մը վարժութիւն ձեռք բերած է, և դայն դժբաղդաբար չարաչար կը գործածէ յիրաւի կամ յանիրաւի այս ու այն հարուածելով, մէկուն չբրան թերութիւնը երեսը տալով, և միւսին չի գիտցածը իրեն վերագրելով։ Պէտք է խոստովանիլ սակայն թէ իր խիստ և ապերասան ընթացքը անխորհուրդ յանդգնութիւնը, գրչի ողջայական ցնցումները ու քաղաքավարութեան և պատշաճութեան օրէնքի ընդվզումը՝ իրեն նայ տալին կարգ մը մակդիրներ, (նշանաւոր գրագէտ, առաջնակարգ հրապարակագիր եւն.) որոնցմով սառ նկարագրի տէր մարդիկ իր անուան չուրջը պակ յօրինել կը նկրտին— որչափ դիւրին է արդարև ներկային մէջ դրագէտ ըլլալը, երկու ձարտուք աջ ու ձախ և մէկ ԿՈՐԱՆԷՍ բաւական են։ Վերջապէս իրողութիւնը սա է թէ այսօր կռնակը տուած իր Աջ ու ձախերուն, սոնոնցն վարձատիութեամբ անոնց յենած գրիչներնը հանարակ մահկանացուներէ վեր կը դասէ այլ ես այս պարոնը. բարի վայելում—։

Խօսքերնս իրեն ուղղելով—Ձեր ընտրեալները հաստատելու համար վերջին աջ ու ձախերդդդ մէջ մի փորձուիք Պ. խմբագիր, մեր միակ և միակ խմբագրապետը։— ոսքէն մինչեւ գլուխ խմբագիր—և իր թերթը ամբաստանել, եթէ հիւանդանոցի պաշտօնէին նման դուք ալ հին հաշիւներ ունիք կարգադրելիք, ուրիշ առթի սպասեցէք։ Մէկ երկու տարի առաջ Ձեր ունեցած վիճաբանութեանց մէջ երբ նա միշտ աւելի ծանրախոհութեամբ պատասխանեց Ձեզ, ո՛վ գիտէ ինչեր անցուցիք մտքերնէդ. և հաւանականաբար անկից քաշվերուած էք, բայց հակառակորդը հակառակ թերեւս դուք ալ։

Երբ առանց որքանոցի ուսուցիչները ճանչնալու, անոր տարբ խօսքին հաւատալով կը համարձակիք անկիրթ ԷՆ. ըսելու անոնց, անշուշտ մենք Ձեր կենցաղավարութեան մասին մտէն տեղեկութիւն ունենալով, Ձեր անձին վրայ շատ մը բաներ գիտնալով, և որ աւելին է Ձեր ինքնապատան և անձնավստահ գրութիւններէն մակաբերելով Ձեր նկարագիրը, չպիտի վարանինք Ձեր բոլոր ընտրեալները առաջ փառաջ Ձեզ վերադարձնելու։

Դուք, Պ. խմբագիր. մեր ակնարկած պաշտօնէին հետ կռուելով պատմութիւններ ընելէ ի վեր էֆ. և ԷՖԷՆԴԻ ՀԱՅԷ, և հիւանդանոցի հանդիպակաց սրճարանը առաւաւտ ցերեկոյ գլխիկոր երկնչեալ նստելէ, ու Ձեր աջ ու ձախերնիդ դրելէ երբ կրցաք գլուխնիդ վեր առնել տեսնելու համար այդ ամէնը, քիչ մը աւելի ողջմտութիւն ունեցէք։ Ձեմ ուզեր Ձեր գրքանոցներուն մէջ եղած հակասութիւնները երեսնիդ տալ, բայց պէտք է գիտնալիք թէ Ձեր գոված Տեսուչն իսկ՝ ընտրած և պաշտօնի կոչած է այն վարժապետները որոնց դուք չէք հաւնիր և սակայն այդ տեսակէտով չատ մը Այլ այլոց կը հանեն իրենց դրպանները։ Երբ կը խոստովանիք թէ բաղդատաբար որքանոցի ոգայք աւելի չատ ուսում կ'ստանան, պէտք է գիտնաք նաեւ թէ ուսման նպատակն է հոգին կրթել և սիրտը ազնուացնել, որով ազնիւ և բարեկիրթ անհատներ պատրաստել, ուսում և կրթութիւն դիրվ ընդ խառն կ'ընթանան ինչպէս լոյս և ջերմութիւն, մին չկրնար առանց միւսին գոյութիւն ունենալ։

Երբ Խնամակալութիւնը Որքանոց կը հրաւիրէք հարցքննելու համար որքերը, անշուշտ չէք գիտեր թէ անոնք ձեզմէ չատ լաւ կը ճանչնան Որքանոցի թէ պաշտօնէութիւնը և թէ որքերը հաւատացէք թէ չանցնիր շաբաթ յորում առ նուազն երկու անգամ չ'այցելեն Որքանոց։

Աղջկանց որքանոցի մասին Ձեր շրջայցած գովեստներուն ճշմարիտներն հանատանալով հանդերձ — որովհետեւ միեւնոյն Խնամակալութեան հովանաւորութեան տակ կը գտնուին երկուքն ալ—ուրիշ ընելիքներ ալ ունինք այդ մասին զոր առ այժմ կը վերապահենք։

Հիւանդանոցի այն պաշտօնեայն որ զՁեզ այնչափ չսկեց ու չշշրնեց, և որոն դրդումով և թելադրութեամբ իսկ գրեցիք այդ ամէնը, պէտք է գիտնաք թէ Ձեզմով իր ըրածները պարտկցելու քաղաքականութեան հետեւեցաւ, զոր չպիտի վարանինք ի պահանջել հարկին ցոյց տալ։

Իրականութենէն մաղ մը իսկ չչեղիլ պայման ընտրած եմ ինձ, եթէ ընտրեալդ Ձեր համոզումները ըլլային տարբեր պիտի մոռանէի։ Այնչափ գրելէ յետոյ Ձեր և Ձեր քանաւոր արքանեակին մասին, չկարծէք թէ ինձ նպատակ ընտրած եմ Ձեր ընտրեալները միշտ փնտռել, իրաւամբ որքերուն մեծագոյն մասը բարեկիրթութեան լաւագոյն աստիճանին վրայ գտնուելով հանդերձ, կան մաս մըն ալ որոնք Ձեր դիտցածներէն ու կարծածներէն չատ աւելի են, և եթէ դուք այսօր է որ, կ'ըսէք թէ այդ որքերը անկիրթ են, մենք տարիներէ ի վեր կը պատանք ու կը կանչենք, բայց ցաւալին այն է որ դուք կամ աւելի ճիշդը Ձեր խորհրդատուն անոնց անրաւ բեկրթութեան պատճառը համարի ուսուցիչները. որ չատ սխալ է, տեսէք թէ ինչպէս։

Նախ պէտք է գիտնաք Պ. խմբագիր թէ այս հաստատութիւնը լոկ Որքանոց-վարժարան մը չէ, այլ դպրոցարան, արդեանց և միանգամայն անուանական թէ ողջայք աղջկանց որքանոցին նման անխեղճաս, և 6-7 տարեկան մեր ձեռքը չեն հասնիր, երեւակայեցէք, ամբողջ դիւղաքաղաքի մը մէջ չգտնուող, օրերով բանտերը պտտող, ամբողջ արուարձանի մը մէջ սոկում և սարսափ տարածող և այս ու այն անհանգիստ ընող տղաքներ ունինք մենք հոս, վերջապէս հոս են առհասարակ ընկեցիկները, խառնակեցիկ ընտանեաց զաւակները, որոնք դուրսը զսպելու և կառավարելու ամէն փորձեր և միջոցներ ի դերեւ ելնելէ վերջ հոս բերած նետուած են։ Շատեր 14-15 տարեկան որքանոց կը մտնեն, և այս է պատճառը որ մենք այսօր 17-18 տարեկան պեհաւոր որքեր ունինք, եթէ փափաքիք, ուրիշ առթիւ կրնամ մէկ երկու տող կենսագրութիւնը ընել ձեզ նոյն իսկ իրենցմէ քաղելով։ Որքանոցի պաշտօնեայք սակայն իրենց բոլոր ուշադրութիւնը սեւեռած

տարիներ կը բոլորին անխտիր, և այս կարգի տաքնուն ալ միշտ կան ու կը մնան, որովհետև չատերը բնաւ մէկը չուսնին որոնց կարելի ըլլայ յանձնել զիրենք. որպանցիս խնամակալութեան գործը և դերը չատ տարբեր է ու ծանր ուրիշ ինամակալ մարմիններէ։ Վերջապէս հոգւով սրտով օրական 16 ժամ չարունակ աշխատող դաստիարակ ուսուցիչները որոնք թէ՝ հայր, թէ՝ մայր և թէ՝ եղբայր են որբերուն, յանիրաւի դատափետելը անիրաւութիւն և անատաճուութիւն է։ Իսկ մեր այն ոգեշնչողը որոնց հրատարակութիւնը մեծամեծ գայթակղութեանց տեղի պիտի տայ եղեր, անչուշտ վերոգրեալ նկարագրի տէր Աղոց յուցման արդիւնքն, զորս աղատ էք հրատարակելու, եթէ անոնցմէ չօգտուիք ալ, գոնէ կարդալով ուրախ ժամանց մը կ'ունենաք։— Երթաք բարով։—

Դատիարակ-Ուսուցիչ
Ս. Յակոբայ Աղգ. Որբանոցի
ՄԻՐՔԱՅԷԼ ՆԱԼՊԱՆԴԵԱՆ

ԽԱՐԻՃԻՑ

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ ՄՈՒՀԱՐԷՊԵԱՆ

Լօրտ Բիկնէրսֆիլտ Բրէթօրիատան քէչիսէ իթմէյի պիր թէլէկրաֆնամէյէ կէօրէ, Պէօրլէր կէչէն էֆրէնտի յանիսին 26 թարիխինտէ Պրիսիսբրիսի ճէմբիրնսա վէ Տէլակուա խոթթը իւզէրինէ վազի իբի դալէ իւզէրինէ հիւճում իթմիշլեր իսէ աֆ, զբրնը պիր թրն եէ թիրմիշ օրմաղա, Պէօրլէր բիւճաֆա մէճպուր օլմուշ, վէ 22 քիւչ գասար գնայած վերմիշլեր սիր։

Լիվրուսա միւնիէշլիր «Լէքբէս» զազէթասը նէշը իթմէյի պիր մէքթուպսա, Սուվալիանա գրթասընտա պուլնան եէրլիլէրին Պէօրլէր իւզերինէ հիւճում իթմիշ օլուպ, իւշ եիւպ քիչի գասար թէլէֆ իթմիքլերի եասզըմը սորէ։

«Տէյլի Մէյլ» զազէթասը Գէյլթանն մուխբիրնտէն ալմըշ օլարքը պիր թէլէկրաֆնամէյի նէշը իսուպ, կէչէն հաֆթա զարֆընտա Պօէրլէր թարաֆընտան Դոք միսսիմէլէքսենէ սօղրու հագիզի պիր հիւճում իսրա խիլմիյինի եաղընօր։ Տիւշման՝ Ինկիլիզ դուսմանտանլարն թէսավվուր իթմիլտէն տանա զիւասէ օլուպ, 4 քիւչիւք չէհիրլէրէն մախչէթլերինի թէէմին իսէպլէյէնէք գասար էրզադ պուլմաղա մուսվաֆֆադ օլմըշլար սորը։

Եմբերալիսթլէրին մուրէվվիմը էֆքիարը պրէլունան «Տէյլի Էքսբրէս» վէ «Տէյլի Մէյլ» զազէթալարը՝ Սալիսպըրի գասլնէսէնին սթալէթինի թագպիհ իսուպ, Աֆրիգայի ճէնգիպկէ եէնիտէն ասքէր կէօնտէրմէյի թավսիյէ էտիյօրլար։

ՊՐԻՍԼԻՏԷ ՊԷՕՅԻՐ ՊԻՐ ՄԻԹԻՆԿ։—Կէչէն ագշամ Պրիսէլէտ պուլնան Սալիսպրա թէսթիրօրնտա զայէթ մահիմ պիր մէթինկ իթթիմա իթմիշ օլուպ, 7-8000 քիշի գասար հաղրը պուլնըյոր իսի։ Շարֆանը դարասէթ պիր ճիւէթ վար իլէ, օտա Ինկիլիթէ ա միսսիմէլիգաթ նազրը մէյհուր Մ. Զէմաէրէյնէն ասախի մէղբիր պիտա հնսէսարանրնտան պուլնաքը սորը։

Ճէնէրալ Տէվէթին քամրճա զատէսի Մ. Ատրիէն Տէվէթ իլէ, Պրիսէլէմէքի Պէօր Թարաֆտարանը ճէմիյէթին բէյիցի Մ. Բարնարդ, վէ Տօքթէօր Վարնթէն Միթինկէ բիւասէթ իսիյօրլար իսի։

Անքէրի Թապիպ սըֆիմը իլէ Թրանսվալ պէֆէրինտէ պուլնընը օլան Մ. Վալանթին՝ Պէօր միհէմէնէլիրինտէն պահ իսէրէք սէմիշ սոր քի Ինկիլիզէրէ սոհէյլէր իթմիշ օլան հէր 2000 քիշինիւք ֆըրգասա, իթթիսաղ իսալէն թէասապերի սըհհիյէնին քիֆայէթսիզլիկինտէն, հաֆթասա 20 չօհուգան ֆաղլա թէլէֆաթ վուգուպ սորը։

ԵՆԷՆ ՊԻՐ ՄԱՎԻ ԲԻԹԱՊ Ինկիլիթէրպ հիւճումէթի 1900 սէնէսի փեբրվարընտան սէնէյի մէղբիւբ հոկտեմբերինէ գասար լօրտ Բօպէրթս իլէ Պօէր իմէրայլ ասքերիսէսի արասընտա թէսթիի օլնանկամէքթուպլարը հավի օլարաք պիր Մավի Ֆիթթալ նէշը իթմիշ սոր։

Պօէր գումանտանլարընն մէքթուպլարընտան անպայլարընը կէօրէ, Թրանսվալ վէ Օրանժ բէյլիէրի՝ Ինկիլիզ զասկիթանընն թէչվիգի իլէ, գասպիրը վահչէյէ էֆֆասը թարաֆընտան Պօէր չիֆթլիքլէրինն թարիպ օլընտըգլարընտան սօլայը բրոթէսթո իթմիշլեր սոր։ Լօրտ Բօպէրթս վէրտիյի ճէվապտա։ Ինկիլիզ ասքերինէ՝ էֆֆասը նասըն ումուր վէ էշտարընա, հուգուգ վէ մէնաֆիինէ թէճավուզ իսիրմէմէսի զրմնընտա թալիմաթը չէտիսէ վէրիլտիյինի պէյանէ՝ Ինկիլիզ զասկիթանընն գասպիրը վահչիյէյի թէչվիք էյէսիքլէրինի թէքզիպ իթմիշ, վէ Պօէրլերին Ինկիլիզ թէպասընը քէնտի խանէլերինտէն թարա իթմէքլի ահքամը գավանինի հարպիէյի բայմալ իթմէքտէ օլարդըրընը իլավէթէն սէրտ էյէմիշ սոր։

Լօրտ Բօպէրթս սիկէր պիր մէքթուպընտա, ժէնէրալ Պոթանընն՝ Ինկիլիզլերին Պօէր գասընն վէ չօճուգլարը հազգընտա բէվա կէօրսիւքլերի իթիսաֆթա տայիր օլան պէյանթընը տախի թէքզիպ իթմիշ սոր։

ՐՈՒՍԻԱ

«Նովոյէ Վրէմիա» զազէթասը՝ Սէնթէթէրպուրկա վասը օլմըշ օլան Թիպէթ հէյթիֆթը մուրախսահէսինին էհէմմիյէթինէն պահ իսէրէք, ան գարիպ Թիպէթ իլէ Ռուսիա արասընտա բէվազբը սամմէյի տօսթանէ թէէսսիս իսիլէճէյինի իտտիա իտիյօր։ Մէղքիր զազէթասա կէօրէ, անճագ Ռուսիա հիւքիւմէթի Թիպէթ գրթասընը Ինկիլիթէրանընն կիզլի թէսավվուրթընա գարշը հիվայէ իսէպլիկէնք սոր։

ՍԲԱՆԵՆԱ

«Էմբասսալ» զազէթասը՝ Ինկիլիթէրա—Սբանիա միւնասիպէթինտէ պահ իսէրքինի սիյօր քի, Սվամ գամարասը իլէ Ինկիլիզ յամթպուսթը՝ ճէպէլ Իսթ Թարքդ մէսէլէնինտէ Սբանեայա գարշի թատիւը էֆքիար իթմիշ սոր։

Մէղքիր զազէթանընն իթաէսինէ կէօրէ, միսսիմէմիքեասընը զայլ իթմիշ օլան Սբանեա պիլճիմէ թէահիւ-զաթընը իհրաւա վէ միւշքիլաթը տախիլիյէսինի թէսվիէեէ միւգթէսիր օլաբիլէ։ Ցաս մէսէլէսինէ կէլինճէ. Ինկիլիթէրասընտա զիւասէ Ցիրանասան գօրգմագ իճապ իսիյօր։

Ա. Լ. Մ. Ն. Ե. Ա.

Գօլօնեասան իշար խիլտիյինէ կէօրէ։ Լօրդէն, Լիւքսէմպուրկ վէ Թիւրգիբանասա թաթպիգ իսիլէճէք տէմիր վէ գալայ ֆէվգէլատէ թարիֆելերի թէքթիրլ ու թանզիմ խիլտիյի կիպի թէշանիկնէն, Շեհանֆիբրի վէ Տիֆֆիֆլերանկնէն սթահիսլարընա վերիլէճէք քօք քէօմիւրիւ իշին տախի միւղաքէրթը լազըմէեէ թէէսպիսս իսիլմիշ սոր։

ՄԱՆԶՈՒՐԻՏԷ ՐՈՒՍԱՍՐ

Մանչուրի մէսէլէսի եէնիտէն եէնէ մէյսանա չէգաը, պաղը մահպուսթ Ռուսիանընն գրթայի մէղքիւրէսէ էյիտէն էյիեէ եերլէշմիյինի եաղըյոր։ Եագոնան Բօրթ Արթիւրէն ավէթ իտտէն պիր Ռուս նօքթօրը՝ Մանչուրիսէ տէմիր եօլը ինշասընտա իսթիսսամ օլընան Ռուս վէ Չինլի ամէէ արասընտաքի միհնաէպտանն՝ սոն գիհնէրսէ բէք զիւասէ տօսթան, վէ սամիմիդիր հալ քէսպ իթմիշ օլաբընը սէօյլէմէյէ սոր։

Վուգուտիր ախիրէսէ Մանչուրիսէ թանրիպ իսիլէն տէմիրեօլը խուրուրընը ինշասընտա գուլլանրընտան մէվան վէ լէվանիսթաթ։ Չին մէմուրլարընը էմրի խէրէ սէրէ կէօմիւլէրէք կիզլէնմիշ իսէ տէ, պունլար թէքբար խիթմալէ ամրիկ պիր հալտէ պուլնմըշ սոր։

Տէմիր եօլը իսէ, մէրքէզի նօգթասը պուլնան Խարպինտէն Վլատիվոսթօք վէ Բօրթ Արթիւրէ գասար թէմտան խիլէպիմիշ սոր։ Հասպէէ իճապ Վլատիվոսթօքտաքի Ռուս ասքերի Մանչուրիսէ, վէ Մանչուիսքիրէր Վըլանիվոսթօքա սէվգ օլունապիլիճէք սոր։

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ ՀԱՎԱՏԻՍԻ

Շարգի Ճավասա նէֆթ մահէնքէրինին քէսքէթի սէպպի իւէ բէթքօլ թիճարէթի ֆէվգէլատէ թէրաքքիյէ եիւգ թումմըշ սոր։ Մասէնպէրսէն չըգարըլան նէֆթքէր Սօհապաա լիմանը-նա կէթիրիլմէմէքտէ սոր։ Մէղքիր վիմանտա նէֆթէրէրին մուհաֆազասը իչին պէօյիւք հավուզար վէ սեբօլար մէվճուտ իսիլ։

Հինտխանը ֆիլէմէնկի լիմանլարընա նէֆթ նագլի իչին, խուսուսի վաբօրլար իսթիմալը՝ Տօրթ նամ բէթրոլ չիրքէթի թարաֆընտան թէսավվուր օլընագտա սորը։

Մէղքիր գումբանա՝ Ճավա վէ Մատիւրատա պիր չօգ նէֆթ մահէնէրի իչլէմմէքտէ սոր։

Հինտխան օրտուսընտա խթիմալ օլունան 303 չարընտաքի Մագսիմ թօբլարընն ատէտի 52ատն 120եէ իպլաղ օլընճատգ սորը։

ԲԱՐԻՋ ՊՕՐՍԱԱԸ

ՊՈՒ ԿԻՃԷՔԻ

Յուլիս, 4 1901

Ֆրանսայի էսհամը	100.62
Բէմի	312
Գոնսօլիա.	25.02
Շըմէնսրֆէր	110.
Պանգ. Օթօման	541
Թրանսվալ	88.

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ

ՄՐՑԱՆԱԲԱՇԽՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ առաւօտ. Ղալաթիոյ եկեղեցին՝ հանդիսաւոր կերպով կատարուեցաւ Ս. Թարգմանչաց տօնը, ի ներկայութեան երկսեռ հոծ բազմութեան, որոնք մայրաքաղաքիս հեռաւոր ու մօտաւոր թաղերէն ու արուարձաններէն եկած էին։ Պատարագիչն էր՝ Եկեղեցւոյն քարոզիչ Տ. Եղնիկ վարդապետ Պալասան։

Ս. Պատրիարքը՝ պարագային յարմար քարոզ մը խօսեցաւ, ընդարձակելով «Այլ զայս ամենայն յաջողէ միւսոյն հոգի» առաքելական պատգամը, բաղդատութեան դնելով Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը՝ Ս. Սահակի և Ս. Մեսրոպի հետ։ Այս առթիւ հակիրճ ակնարկ մը ձգեց Երդ. դարու հայ գրականութեան վրայ, և հայ. սթուարներու գիւտէն սկսեալ մինչև Թարգմանչաց ձեռքը եղած Աստուածաշունչի Թարգմանութիւնը յիշեց ու չնչեց, և ամփոփելով իր խօսքը, օրհնեց զանոնք՝ որոնք մայրենի լեզուի պահպանման և ուսուցման կարեւորութիւնը կզգան, և ըստ անմի կը վերաբերին։

Եկեղեցին աւարտումը չեղած, վերը Խորնրդարան եւն հրաւիրեալք որոնց մէջ կը գտնուէին կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան, Տ. Վահրամ եպիսկ. Մանկունի, Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան, Տ. Վահան Ծ. Վ. Յակոբեան, Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. Գալրիաքճեան, Տ. Բարգէն Ծ. Վ. Կիւլէսէրեան, Տ. Խորոմ Ծ. Վ. Պէտրիկեան, Տ. Տաճատ Ծ. Վ. Ոսկանեան, Վիէննայի Մխիթարեաններէն Հ. Եղիշէ Վ. Գաֆֆանճեան, Հ. Գրիգոր Վ. Գալէմքեարեան, Հ. Գարրիել Վ. Մէնեվիշեան, Տ. Միքայէլ քահանայ Աշճեան Մայր Եկեղեցւոյ, Պարիզակի աւագերէց Տ. Կարապետ քհն. Միխալեան, Վահ. Սահակեան փաշա Ալանեան, Գրիգոր էֆ. Խորբեան, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Մարկոս էֆ. Ադաբէգեան, Աբրահամ էֆ. Տէր-Յակոբեան, Գիսակ էֆ. (Պատուելի Պեսիկեան), Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան, Յակոբ էֆ. Պօչնաքեան, Յակոբ էֆ. Եսայեան, Տնտեսական Խորհրդոյ անդամ Համբարձում էֆ. (Կեսարացի), Մկրտիչ էֆ. Մէղսուրեան, Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան, Յովհաննէս էֆ. Պոյաճեան, Աբրէհ էֆ. Աբրահեան, Կարապետ էֆ. Իւթիճեան, Յովհաննէս էֆ. Գայսէրեան (Մանչուրիի Տէր և Տնօրէնը), Բպրեղ էֆ. Աւետիսեան, Թէլեան Բարթող էֆ., Խաչատուրեան Կարապետ էֆ., Աղգ. Պարիսրքարանի դիւանապետը, Մկրտիչ էֆ. Մելիքեան, Յակոբ էֆ. Դուրգեան, Մինաս էֆ. Մանան, Մարկոս էֆ. Նարմանեան, Հայկ էֆ. Թօճասարեան, Գարիբ էֆ. Խաչիկոյ, Սմբատ էֆ. Գալթեան, լրագրաց ներկայացուցիչներ՝ Գալուստ էֆ. Մարթեան, Մկրտիչ էֆ. Խաչիկեան, Տ. Գարրիել Ա. քհն. Խանճեան, Խաչիկ էֆ. Ուղուրիկեան, Խաչիկ էֆ. Ինկիլիզեան, Մարտիրոս էֆ. Տէօքմէճեան, Պետրոս էֆ. Կարապետեան, Յովհաննէս էֆ. Գազանճեան, Մինասէֆ. Տէր-Ներսէսեան, Տիգրան էֆ. Բարաղամեան, Մինասէֆ. Զօպանեան, եւն., եւն.։

Ազգայ Յովսեփ-Իզմիրեանցի դրական Ճանաչողներու ամենամերձ ներկայ էին գրեթէ ամբողջութեամբ, որք են՝ Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան, Տ. Յովհաննէս Աւագ-քահանայ Մկրեան, Վահ. Գարրիել էֆ. Նորատունկեան, Տոքթ. Թորգոմեան էֆ., Վահան էֆ. Լեսանեան։

Ներկայից միտքը լարուած էր, երբ Ս. Պատրիարքը ժամը 3ին բացաւ հանդէսը, որ առնն բոլոր ներկայից բաշխուեցան Իզմիրեանց մրցանակի նոր հրահանգին պաշտօնական հրատարակութիւնը, որ վաւերացուած է Խառն Ժողովոյ ապրիլ 28ի նստին մէջ։

Յետոյ, Ճանաչողական Ատենադպիր Տ. Մկրեան Ա. քհնյ. ընթերցաւ պատրաստուած ընդարձակ տեղեկագիրը, որուն կարդալը տեւեց 40 վայրկեան, և օրինակը ի սասրեւ կը հրատարակենք։

Կարգացուած տեղեկագրէն երեւցաւ որ վերջին երկու տարիներու միջոցին մրցանակի համար 12 երկասիրութիւնք ներկայացուած են։

1.—Դիւան Եկեղ. Պատմութեան Հատոր Դ.—Տ. Գիւտ Ա. քհնյ. Աղանեանցի, որուն Ա. և Բ. հատորներուն արդէն մրցանակներ տրուած ըլլալուն, այս անգամ միայն քաջալերութեան գիր մը ղրկել բաւ համարուած է։

2.—Հայ Բոլոնիէ. Պ. Վրդանէս Փափազեանցի։

3.—Ուսումնասիրութիւն Շարականաց. Պ. Վահան Բժշկեանցի։

4.—«Եւդոկիոյ Հայոց Դաւառաբարբառը»։ Յովհաննէս էֆ. Գազանճեանի։

5.—«Պարսկաստանի Հայերը», Պ. Նազար Գօրսեանցի։

6.—«Հին օրեր և այդ օրերու Ամիրաները» Յարութիւն էֆ. Մրմրեանի։

7.—«Հայք Եղիսաբեթուպոլիսի» Գրիգոր վարդապետ Գովրիկեանի։

8.—«Համառօտ քարոզներ» Տ. Յարութիւն քահանայ Ղամաղեանց (Տըփղիսէն)։

9.—«Մանաւոր Պատմագրութիւն Ս. Նշան Վանուց Սեբաստիոյ»։ Տիգրան էֆ. Բիբիշեանի։

10.—«Թանձակի Դաւառ.»։ Պ. Երուանդ Լալաեանցի։

11.—«Ներսէս Լամբրոնացի» Սմբատ Ծ. Վ. Սաատեթեանի։

12.—«Օտարազգու հայագիտական գրքերու մատենացուցակը»։ Սուքիաս վրդ. Պարոնեանի։

Ասոնց մէջէն «Ներսէս-Լամբրոնացին» յաջողդ չըլլանին մեացած է։

Տ. Սուքիաս վարդապետ Պարոնեանին որոշուեցաւ «բացառիկ նպաստ» մը ընել։

Իսկ մեացեալներէն չորսը մեծայն մրցանակին մասնակի գումարներուն արժանացան, այն է, Լալայեանցի Գանձակին համար 30 ոսկի։ Պարսկահայոց ձեռագրին սամար՝ 30 ոսկի։ Դաղանճեանի և Բժշկեանի համար տասնական ոսկի նուիրուած է, իբրեւ երրորդ մրցանակ։

Յետոյ, Ս. Պատրիարքը պարագային յարմար բանախօսութիւն մը չնորհակալութիւն յայտնեց ոչ միայն երկասիրողներուն ու ընթերցողներուն համար, այլև Աղա Կարապետ Եղեանցին, Տ. Յովհաննէս Ս. քահանայ Մկրեանին և Յանձնաժողովոյ գործոն Ատենապետ Վահ. Գարրիել էֆ. Նորատունկեանին համար խորին չնորհակալութիւններ յայտնեց, որ սոյն գրական մրցանակաբաշխութեան համար ոչ նուազ ջանք և աշխատութիւն տուած են, Իզմիրեանց մրցանակի հաստատութեան առաջին օրէն ի վեր։

Այս առթիւ յիշեց նաև Ս. Պատրիարքը՝ Պ. Քանանեանցը, որ երկրորդ Իզմիրեանց մը եղաւ իր տեսակին մէջ Ս. Սահակ-Մեսրոպի տօնի առթիւ մայրաքաղաքիս բոլոր վարժարաններն ալ փակուած էին երէկ։

Կը լսենք թէ՝ Մայր-վարժարանի և Սամաթիոյ Ս. Սահակեան վարժարանի մէջ, նախընթաց օր՝ դպրոցական հանդէսներ կատարուած են Ս. Թարգմանչաց տօնին առթիւ։

—Մայրաքաղաքս գտնուող եպիսկոպոսաց մէջ ամենէն երիցագոյնը՝ Տ. Մեսրոպ Արք-Եպիսկոպոս Սուքիասեանն է, որ վարած է Տրապիզոնի և Ճանիկի միացեալ վիճակաց առաջնորդութիւնները։ Հօթը տարուց չափ, Եգիպտոսի առաջնորդութիւնը՝ տասն և մէկ տարիներ, և Անդրիանուպոլսոյ հովուութիւնը՝ գրեթէ չորս տասը տարիներ։ Երէկ Նորին Գերապատուութեան անուան տարեդարձն ըլլալով, բազմաթիւ եկեղեցականներ ու աշխարհականներ շնորհաւորական այցելութիւններ տուին Իրեն Հիսար-Տիպիի ընտանիքը։

—Գումգարուի Զարից Մխայեալ թաղից Աղքատախնամի Հիմնադրաց ժողովը՝ այն առաւօտ Մայր-եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ պիտի գումարուի՝ նոր Տնօրէն խորհուրդ մը ընտրելու համար։

—Ս. Պատրիարքը առաջնորդական պաշտօնի յարմարութիւն ունեցող անպաշտօն եկեղեցականաց մէկ ցանկը պատրաստած է, այդ պաշտօնին համար տրամադրելի ոյժ տալով 35 եկեղեցականներ։ Զինք գիտեր թէ՝ դուրս ձգուած 32 եկեղեցականները՝ որոնք են։ Սակայն կուզինք իմանալ թէ՝ Երուսաղեմաբնակներն մէջ առաջնորդութեան համար յարմարութիւն ունեցող եպիսկոպոսներ ալ ունինք, վարդապետներ ալ, արեղաներ ալ։ Ինչո՞ւ անոնց անունները տրամադրելի չըլլան, քանի որ Դպրեվանքցիները տրամադրելի ներկայացուած են։ Ինչու իսկոյր գրսի երիտասարդներուց միացան վարդապետաց մէջ։ Երկուքին մէջ ալ կրնան գտնուիլ տրամադրելի ու ոչ-տրամադրելի վիճաբանութիւններ։

Արժանիքը էնչպէսլու և քաջալերելու է ուր որ ալ ըլլայ իր միջավայրը։

—Բաղէշի առաջնորդ Տ. Եղիշէ վարդապետն Զիլինկիրեան այժմ Վան կը գտնուի։ Այցելած է Վարագայ որբանոցը։ Պիտի ծայրէն նաև Ագթամարայ կղզին, Լիմ և Կուտց անապատները, Նարեկայ վանքը, և այլն։ Կը լսենք թէ Վարդապետի տպագարին Մշոյ Ս. Կարապետի վանքը պիտի երթայ, ուրկէ ուղղակի Բղիի ուղղութամբ Պոլիս պիտի վերադառնայ։

—Կ'իմանանք թէ Թէհրանի Հայոց Ընկերութիւնը դիմած է ծանօթ մանկավարժ ու տաղանդաւոր գրագիտուհի Տիկին Հռիփսիմէ Արապաեանի, տասնմեկ տպլու հարար տեղ-պէն վարժարանց տեսչութիւնը և բարձրագոյն կարգաց աւանդչութիւնը։ Կը խնդրեցինք մեր Թէհրանի ազգայիններուն այս լաւագոյն ընտրութիւնն ըրած ըլլալնուն համար, և ջերմապէս կը փափաքինք որ Տիկին Արապեան տանց երկար բանակցութիւնց պատսպրը, ընդունի իրեն առաջարկուած դ�կրնար կարեւոր պաշտօնը։

—Նարաթի օրէ, ժամ 3ին (Ք. Ե.), Բանկալթիի Վիէննական Մխիթարեանց վարժարանը հինգ չրջանաւարտներու վկայագիրներու բաշխման հանդէսը պիտի կատարուի, նախագահութեամբ Հայ-Հռոմէական Կաթոլիկոս-Պատրիարք Տ. Եղիազարեան Պողոս Սրբազանի։ Նոր կարգ պիտի գտնուին ասոր կրթական հանդէսին Աւստրիական դեսպանին փոխանորդը և Աւստր. հիւպատոս Մ. Սեզգայնէր։

—Աբէ-Եէլի նախագուծագիր ու հանգրեալի ծանօթ հրատարակիչ Արամ էֆ. Անտոնեան, որ քանիմը ամիսէ ի վեր յոգնաւոր հիւանդութեամբ կը տառապէր Աղգ. Հիւանդանոցի մէջ, վերջերս կատարելապէս ապաքինած ըլլալով, ֆրանի մը օրէ ի վեր իր պաշտօնին գլուխը անցած է, սակայն տակաւին չէ ձգեր իր ոտանաւորութիւնները և ոչ ուսումնասիրութիւնները, զորս անձամբ գնեցէք ու քննեցէք Աղգ. Հիւանդանոցի վերջերս կատարելագործեալ նկարուած դրան մէջ։

—Ապն. Տիրայ Աղաւնի Ծ. Գարագեան՝ որ անվնասին տեսարդիւնը դարմանելու համար՝ Պրուսայի հանքային ջուրերը գացած էր, մայրաքաղաքս վերադարձած է։

—Կը խնդրեք թէ Հռիրիկեան Յովհաննէս անուն վաղդատրը, զղջացեր մը պիտի մատուցանէ Ս. Պատրիարքին յօժարակամութիւն յայտնելով Աղգ. Վարչութեան կրօն. Ժողովոյ որոշմանց հաստատելու և հնազանդելու, ինչ որ ալ ըլլայ։

Հռիրիկեան կարծեմ քիչ մը ցաւ մը-նացած է այդ զղջագիրը ներկայացնելու, երբ կրօն. Ժողովը՝ արդէն յետ երկար խորհրդակցութեան ու տատամսութեան, ոչնչից իր որոշածը, որ է «Հռիրիկեան Յովհաննէս անուն վարդապետը ոչ ևս մեր եկեղեցւոյ եկեղեցականութեան կը պատկանի» (գէ՛ս Մանրամասնութիւն 55). և ոչ թէ բաղ. Պատուելի Յակոբ Դուրգէնի «կարգազրեցութեան վճիռ մը» ազատած է և թէ՝ «Հռիրիկեան վարդապետ ոչ ևս է վարդապետ» (Տե՛ս Արեւելք թիւ 4464)։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

Տէր Խմբագիր

Իմ մասիս երէկուան տուած լուրերիդ քիչ մը շատ կանխահաս էր։ Պարերեանի հանդէս մը հրատարակելու մէջ չեմ դեռ, հիմակուհիմա։ «Մասնոյ Բանասէր»ին ով ըլլալն ալ չիրցայ հասկնալ։ Յայտնի է որ փոքրիկ լրաբերութեան սխալանք մը կայ ատոր մէջը։

Իսկ «Մուէ ալլօ»ը պարբերական հրատարակութիւն մը չըլլալէ դատ, ամիսներ առաջ խորհուած ծրագիր մըն էր, որ դեռ շատ պատճառներ ունի ծրագրի վիճակին մէջ մնալու։

Օ. ՉԻՖԹԷ-ՍԱՐԱՖ

* * *

Մանզումէի համակրելի աշխատակիցը՝ վերոյիշեալ երկտողով մեր գրածը աւելի կը հասասատէ։ Մանօթ Բանասէրին ո՛վ ըլլալը՝ կարծեմ Պ. Զիֆթէ-Սարաֆ մնէ աղէկ գիտէ։ Ուստի, ինչ հարկ կայ բանասէրին անունը մնէ պահանջելու, և ինչ կայ այս տեղ՝ փութիկտ լաբերութեան վերագրելու...։

Երեկ յունիս 20 թուականի նամակ մը առացանք երեք օրիորդներու ստորագրութեամբ, որք գնահատելի թերթիս աշխատակից Վ. Արծրունի էֆ.ի կատարած դերը կանանց դասախասութեան մասին, կը խնդրեն որ իրենց ծանօթացուի նաեւ թէ՝ բարեկամական նուէր մը ե՞րբ և ինչպէս տալու է անձի մը։ Գովելով յիշեալ օրիորդներու նախանձախնդրութիւնը, ասոնց կենցաղագիտական խնդիրը եւս մեր աշխատակցին ուշադրութեանը կը յանձնենք։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՅՈՎՍԷՓ ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ ԳՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑՆԱԺՈՂՈՎՈՅ

Ի ԺԳ. ՀԱՆԴԻՍԻ

ՍԱՀԱԿ ՄԵՍԵՐՈՊԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԵԱՆ

21 Յ.-Ն.Յ. 1901

Ամեն. Ս. Պարթարք Հայր,

և Տեարք հանդիսական,

Տասն և երեք տարիներ չարունակ, 1887—1899, բարեյիշատակ Յովսէփ Իզմիրեանցի կտակին գործադիր Գրական Ցանցնաժողովս փութացած էր անխափան, Սրբոց բազմերախտ Թարգմանչաց յիշատակին նուիրական այն օրը, զրական մրցանակի հանդէս կատարել, և յընթացս տարւոյն նոյն մրցանակին համար ներկայացուած երկասիրութիւններէն արժանաւորագոյններուն համեմատական մրցանակ մը որոշել, և իւր որոշման հետ իւր գործառնութեանց տեղեկութիւնները հաղորդել Պատուելի Ժողովականաց և Պատուական Գրագիտաց ներկայութեան։

Անցեալ 1900 տարւոյ մէջ Միութիւնս զանց եղաւ. ինչ ինչ ատի և անտի լսուած խորհրդածութիւններ և ինչ ինչ Ցանցնաժողովէն ի նիստի առնուած պարագաներ, նախապատրաստելի ցուցուցին՝ 1887ին ընդունուած տարեկան մրցանակի գրութիւնը երկամեակի վերածել և վերադառնալ այն ձեւին՝ զոր ինքն կատարարն՝ Յովսէփ Իզմիրեանց իւր կենդանութեան 1875 մարտ 6ի յայտարարութեամբ նախորդած էր. թէպէտ իւր կտակին մէջ ասուած էր իւր կտակը զործադրող Պարթարքաքանը՝ լաւագոյնս տեղուած ժամանակամիջոցը հատատել ընտրելու։ Այդ տարիէ հարկ եղաւ վերաբերեալ նամակը 1886ին յունուար 11ին հաստատուած մրցանակի հրամանագրը, պարզաբանել և ընդարձակել ինչ ինչ միտին մնացած կէտեր և միանգամայն քանի մը օգտակար կարգադրութիւններ ալ յաւելուլ։ Երկամեայ ժամանակամիջոցը յարմար դատուեցաւ մանաւանդ այն տեսութեամբ, որ աւելի երկար ատեն կու տար լանասէր աշխատողներու ուսումնասիրելու երկերը ներկայելու, դուցէ և մրցանակի գումարին առաւելութիւնը գրդիռ կը մնէր արժանաւորագոյն անձանց ի հանդէս մտնելու։ Նոր կարգադրութեանց օգտակար կողմերէն մին ալ է Ցանցնաժողովոյն տրուած իրաւունքը՝ մրցանակի գումարով ձեռագիր երկասիրութեանց հրատարակութիւնը դիւրացնելու համար, միջա ի հաշիւ և ի նպաստս հեղինակին։ Աւելի կանոնաւոր ձեւ տրուած է եւս՝ անցեալոյն մէջ զանազան պատճառներով տակաւին յաւելեալ գումարներն առանձին դրամագլխի վերածելու, և անոր արդիւնքով նախընթաց կամ ուրիշ ընտիր մատենագրաց անտիպ գործերը ի լոյս ընծայելու Սահակ-Մեսրոպեան մատենադարան անուան ներքո, ինչպէս որ ալ «Գիրք Թղթոց» անուամբ ծանօթ նախնեաց նամականին մասնոյ յանձնուած է արդէն։ Այս և ուրիշ նոր կարգադրութիւններ նոր հրամանի մը մէջ ամփոփելով, և Խաչ Ժողովոյ տարւոյս ապրիլ 27ի նստոյն մէջ վաւերացուցով, հրատարակութեան ալ տրուած են արդէն։

Մրցանակի պայմանաժամին երկամեկի վերածուիլը անցեալ տարուընէ պաշտօնական ծանուցմամբ հաղորդուած էր, և քան այսմ վերջընթեր և վերջին երկու տարիներու մէջ ընդ ամէնն 12 թուով երկասիրութիւններ յղուեցան Ցանցնաժողովոյս, զորս իրենց հանելուն կարգով յիշատակենք հետեւեալ.

Ա.—Տ. Դիւտ Ա. քահանայ Աղանեանցի և «Դիւան» գիրք չորրորդ, տպագրեալ ի Թիֆլիս, տպարան Շարաձէի, 1899 տարի, ընդ ամէնն 432 երես, մեծ քառածալ և եւրկլեան։ Կը պարունակէ Ղուկաս Ա. Կարնեցի Կաթողիկոսի Թղթոց և կնդակաց հաւաքածոյն 1780էն 1784 և 1790էն մինչեւ 1799, կարեւորները ամբողջ տպագրուած, իսկ անկարեւորները լոկ Մակագրութեամբ և համառօտ տեղեկութեամբ յիշատակուած։ Առանց հաւաքածոյն գտած է գլխաւորապէս Սա էջմիածնայ մատենադարանէն մէջ և մաս մըն ալ ատի և անտի գտած և աւելցուցած է, իսկ 1784է 1790 միջոցին համար բան մը չէ յաջողած գտնել։ Հաւաքածոյին աւելցած են 1800ին Ղուկաս Կաթողիկոսի մահուան առթիւ Ս. Էջմիածնի միաբանութենէն գրուած քանի մը թուղթեր։ Հրատարակիչ Աղանեանց Ա. քահանան իբր յաւելուած գրած է քանի մը կարճ նոյն ժամանակին պատկանող կարեւոր գրուածներ՝ զորս ստացած է Տ. Յովհաննէս Ա. քահանայ Մկրեանէ, և իրմէ ալ պատրաստած է քանի մը երես ծանօթութիւններ և յատուկ անուանց ցուցակ մը։ Իսկ իւր կարեւորագոյն աշխատութիւնն է երջանկայիշատակ Ղուկաս Կաթողիկոսի «Կենսագրութեանը փոխարէն» մակագրեալ կենսագրութիւնը հրատարակութեան առաջին 30 երեսներուն մէջ, բաւական խնամով և հետազօտութեամբ պատրաստուած։ Հաւորը զարդարուած է նոյն Կաթուղիկոսի լուսանկար պատկերով և 1786 մայիս 8 թուականի կնդակի մը վերատիպ նմանութեամբ։

Բ.—Պ. Վրթանէս Փափազեանցի «Հայ Բոյներ», ուսումնասիրութիւնը, «Ազգագրական Հանդէս»էն հանուած և առանձին տպագրուած ի Թիֆլիս, տպարան Ռոստոմեանցի, 1899 տարին, 91 երես մեծ ութածալ։ Կը պարունակէ նախ Բոյներու այժմեան կացութեան վրայ յառաջաբան մը, յետոյ ազգագրական ուսումնասիրութիւններ գլխոյն ծագման և թուոյն, մարդաբանական յարաբերութեանց, բնակութեան և կենցաղավարութեան, լեզուին և կրօնից, բանաւոր՝ այսինքն բերանացի գրականութեան և իրաւաբանական, այսինքն ընտանեկան սովորութեանց վրայ։ Իւր յաւելուած գրուած են բառարան մը 8 երես, քերականական դիտելիք 2 երես, և Բոյերէն հատուածներ թարգմանութեամբ 4 երես։

Գ.—Պ. Վահան Բժշկեանի «Ուսումնասիրութիւն Շարակնաց»։ գրուած ի Դաւրէժ, 1899 տարին, ձեռագիր, 105 երես քառածալ։ Կը պարունակէ ընդհանուր և համառօտ յառաջաբան մը եկեղեցական քնարերգութեան վրայ՝ ուրկից եւրը կը մասնաւորէ Հայ Եկեղեցոյ նախնական քնարերգութեան։ Կը զարգէ երեք խմբագրութեան ժամանակներ, առաջինը Ճնորհալի Ի. դարուն մէջ, երկրորդը Գէորգ Սկեւռացիի ԺԳ. դարուն մէջ, և Գրիգոր Կիլիկիոյ Արեւելցիի ԺԵ. դարուն։ Անկէ եւրը նկատողութեան կ'առնու համառօտ կերպով չարականներու բովանդակութիւնը, գաղափարները, մտքերը և լեզուն, և վերջոյ տակէն ընդարձակ կերպով հեղինակները։ Իւր գնահատած կը դնէ քանի մը սովորական չարակնոցներէ դուրս մնացած չարականներ, և չարականաց յիշատակութիւններ։

Դ.—Յովհաննէս Գաղանճեանի, «Թողտի Հայոց Գաւառաբարբառ»։ լեզուագիտական ուսումնասիրութիւն, տպագրեալ ի Վիեննա, տպարան Միխիթարեանց, 1899 տարին, 124 երես վերջաստանագիր։ Շատ համառօտ յառաջաբանէ մը եւրը կը պարունակէ Թողտի Հայոց լեռներուն և հնչուն ներուն վրայ տեղեկութիւններ 11 երես, և քերականական տեսութիւններ 16 երես, ասոնց կը հետեւի առածներ, ոճեր և առացուած քներու հաւաքածոյ մը 24 երես։

Ե.—Պ. Նաղար Յ. Գորգեանցի «Պարակատանի Հայերը», այսինքն տեղագրական, վիճակագրական և ուրիշ կարգ մը տեղեկութիւններ Պարակատանի Հայերու վրայ, ամենահին ժամանակներէն մինչեւ մեր օրերը, գրուած ի Դաւրէժ 1898 տարին, ձեռագիր 603 երես քառածալ։ Համառօտ յառաջաբանէ և գրամագլուխ եւրը, կը պարունակէ Պարակատանի համառօտ աշխարհագրութիւնը, յետոյ կը սկսի խօսիլ Ասորստանի վրայ. նկատի առնելով երկիրը, կլիման, բնակիչները, մասերը և այլն։ Դաւրէժ առանձին իր հին և արդի տեղեկութիւններով 216 երես կը գրաւէ, ասկից եւրը մի առ մի յառաջ կը բերէ Ասորստանի վիճակին մնացեալ քաղաքները և գիւղերը և վանքերը, 104 երես։ Կ'անցնի Ասպահանի վիճակը, և կը գրէ հայ գաղթականութեան պատմութիւնը, կը յիշատակէ հին Ջուղան և ընդարձակ կը նկարագրէ Նոր Ջուղան, ընդամէնն 143 երես. Թէհրանի կը նուիրէ 18 երես, և մնացեալ 50 երեսները կը յատկացնէ Պարսկաստանի մէջ ցրուած Հայերուն, և 22 երես ալ Պարսկաստանէ դուրս եղող և Ասպահանի վիճակին պատկանող Հայերուն, որք կը գտնուին ի Հնդկաստան Եփ ճաւա, և քիչ մըն ալ ի Բասրայ և ի Բաղդատ և ի Պիրմանիա։

Զ.—Յարութիւն Մրմրեանի «Հին օրեր ու այդ օրերու Ամիրաները», համառօտ պատմագրութիւն, գրուած ի Կ. Պոլիս, 1899 տարին, 94 երես փոքր ութածալ։ Կը պարունակէ Ամիրա անուան և Ամիրա կոչման վրայ տեղեկութիւններ, ԺԷ. և ԺԸ. դարերու ցրիւ յիշատակներ.—ԺԹ. դարու սկիզբը ապրողներուն վրայ քիչ մը աւելի տեղեկութիւններ, և վերջապէս մը ի գովեստ արդիւնաւորութեան Ամիրայից։

Է.—Հայր Գր. Վրդ. Գէորգեանի, ի Մխիթարեանց Վիեննայի, «Հայք յԵղիսաբեթուպոլիս Դրամսիլվանիոյ» հատոր Բ., տպագրեալ ի Վիեննա, տպարան Մխիթարեան, 1899 տարի, 588 երես ութածալ։ Կը պարունակէ 1780—1825 ժամանակամիջոցին համար Եղիսաբեթուպոլսոյ Հայերուն վրայ տեղեկութիւններ և յատկապէս եկեղեցական վիճակի, հոգեւորական սովորութեանց, եկեղեցեաց, քահանայից, քաղաքական կարգադրութեանց, օտարազգիներու հետ յարաբերութեանց, տեղական իշխանութեան, սեփական իրաւանց, առանձնաշնորհմանց, առեւտրական գործողութեանց, գիւղացոց ինդիրներուն և բողոքականաց հետ հակառակութեանց վրայ։ Ընդհանրապէս իսկական վաւերագիրներու պատճէններն ալ հրատարակած է և հոտորին վերջը 20 երես բանանդակութեամբ մը զործին ընթացքը և պարունակութիւնը ցուցուցած է. գլուխը գրուած է Եղիսաբեթուպոլսոյ Մայր Եկեղեցւոյ պատկերը։

Ը.—Տէր Ներսէս քհն. Ղամալեանցի «Համառօտ Քարոզներ» տպագրեալ ի Թիֆլիս, տպարան Շարաձէի, 1899 տարին, 306 երես, փոքր ութածալ։ Կը պարունակէ ընդամէնն 41 քարոզներ, համառօտ կերպով ամփոփուած։ Նիւթերն են, կրօնք, Տան Պատուիրանք, Աստուածաբանական առաքինութիւնք, Տէրունական Աղօթք, Եօթն Խորհուրդներ, Եօթն Մահացու մեղքեր։ Յառաջաբանին մէջ կը բացատրէ ընդհանուր կրօնական օգտին մասնակցելու համար ունեցած նպատակը։

Թ.—Տիրան էֆ. Քիւրչեանի մասնաւոր Պատմագրութիւն Ս. Նշան վանուց Սըվազի», գրուած ի Սըվազ, 1900 տարին, ձեռագիր, 144 երես. գիրքս լեզուն դրաբար է, այլ առաջաբանը աշխարհաբար, յետոյ իւր աշխատութիւնը կը ներկայացնէ։ Գործոյն մէջ պատմուած են Ս. Նշանի հիմնարկութիւնն ի 1021, և կը յաջորդեն հին Առաքելարաններուն գործերն՝ ինչ չափ որ կրցած են գտնուիլ։ Առաջնորդաց կարգը աւելի կատարեալ է ԺԷ. և ԺԸ. դարերուն մէջ, և առաւելագոյն տեղեկութիւններ կը տրուին ԺԹ. դարու առաջին մասերուն վրայ, և պատմութիւնը կանգ կ'առնու այժմեան Առաջնորդ Դեր. Պետրոս Արքեպիսկոպոսի ընտրութեան տարին՝ 1872։ Սակայն են Ս. Նշանի վանքին ձեռագիրներէն երեք հատի վրայ աշխարհաբար լեզուով տեղեկութիւններ, մագաղաթեայ Աւետարան մը գրուած ի 1262, մագաղաթեայ Աստուածաշունչ գրուած ի 1640 և կանոնագիր մը անթուական։ Կայ ի վերջոյ Ս. Նշանի մասունքներու ցուցակը, նոյնպէս աշխարհաբար։ Պրոքին մէջ կը գտնուին հինգ լուսանկարներ, Տիրն Ս. Նշանի վանքին, միւսը հեղինակին, և երեքը Սըվազի արուարձանի տեսարաններու։

Ժ.—Պ. Երուանդ Լաշինեանցի «Գանձակի Գաւառ» Ազգագրականներ դէպէն հանուած և առանձին տպուած Թիֆլիս, տպարան Մարտիրոսեանցի։ երկու հատորով, 1900—1901 տարիներուն, 152 և 143 երեսներով փոքր քառածալ։ Կը պարունակէ ընդհանրապէս ազգագրական ուսումնասիրութեան համար նիւթեր, համառօտ տեսութիւն մը և մանրամասներու կանդիս, իրաւունքին և անձերուն վրայ տեղեկութիւններ, նպա երկրին ընդարձակութիւնը։ որմէն կը յաջորդէ քաղաքական տեղագրութեան մասը մինչեւ առաջին հատորին վերջը։ Իսկ երկրորդ հատորը կը սկսի բացատրել ընդհանուր ազգաբնակութիւնը, և իսօքը ամփոփելով Հայոց վրայ, կը նկարագրէ անոնց զգեստը, ընտանեկան կեանքը, հասարակական սովորութիւնները, կերակուրները և ըմպելիները, հիւանդութիւնն ու դեղերը և թաղման պարագաները։ Վերջապէս «Հաւատք» մակագրեալ գլխուն մէջ կը խօսի աւելորդապաշտութեանց, կարծիքներու և սովորութիւններու վրայ։ Գործին մէջ պատկերուած են 14 պատկերներ։

ԺԱ.—Տ. Սմբատ Ծ. վարդապետ Սասունեանի «Ներսէս Լամբրոնացի», քննական ուսումնասիրութիւն, գրուած Յարմաշ, 1895 տարին, ձեռագիր, 420 երես քառածալ։ Ընդարձակ երկասիրութիւն մը երեք մասերու բաժնուած, յորոց մ նախ կը նեղկայացուցի Ներսէս Լամբրոնացւոյ պատմութիւնը յետոյ մի առ մի յառաջ կը բերուին իր մատենագրական արդիւնքները, և կատարեալ գաղափար, և ընդհանուր տեսութիւններով կը գնահատուին։ Ի վերջոյ կը քաղուին յամբրոնացւոյն վարդապետական կարծիքները և յատակ կերպով կը ցուցուի թէ նոր երեք օտար եկեղեցիներու դաւանութեան չյարեցաւ, այլ Հայ եկեղեցւոյ հոգւոյն հաւատարմութեամբ քրիստոնէական միութեան դասը պաշտպանեց։

(Շարունակելի)

ԹԷՎՖԻՀԱՆ

Մարէրի Հիւմայունը միւլիւքանէ Շեիրէ քեմիիպէրլիսէն սատ. Վարթի վէ Դալիզ պէյ էֆէնտիլեր հարարանա խրատմաթը հասէնէլերինէ մէպնի թէրթիյէն ուլա պընդը էվէլի։

Վէղայիթի մէմուրիյէթէրինի հիւսնի իյիա իյլէմէքտէ օյմալարընան նաչի Տարսիկիէ նէզարէթ ճէլիլէսի մէքթուպի գալէմի խուլէֆասընան իրդ. Նուրի պէյ թէրճիմէն սանիսէ պընդը սանիսի վէ խուլէֆայի մուամիլէյիմէնէն Աբմ վէ Թահսին էֆէնտիլեր իրէ Իսմայիլ Հաղը պէյէ տալիսէ ըրնթէլերի թէվսիհ պույրուլմըշ ապը։

ԱՏԼԻՅԷ

Պէյ օղլու Պողոսէթ մահքէմէսի աղալըղը Տէրսաատէթ Թիֆարէթ մահքէմէսի ազարնան սատ. Իլիա Մաթար էֆ., հաղրէթլերինէ։

Տէրսաատէթ Պիտայէթ մահքէմէսի աղալըղը Տէրսաատէթ Պիտայէթ մահքէմէսի ազարնան իրդ. Գալիարաքիէֆ է.

Տէրսաատէթ Թիֆարէթ մահքէմէսի ազալըղը Տէրսաատէթ Պիտայէթ մահքէմէսի միւսթանթիզ ազարնան սատ. Բիղա պէյ էֆ է.

Տէրսաատէթ Պիտայէթ մահքէմէսի ազալըղը Տէրսաատէթ Թիֆարէթ մահքէմէսի ազարնան իրդ. Մարդար էֆ է.

Տէրսաատէթ Պիտայէթ մահքէմէսի միւսթանթիզ ազալըղը մահքէմէյի մէզքէրթ ազարնան բիֆաթ. Նինատ պէյէ թէֆթիշ զաբիթիյինը վէ միւշարու մամիլէյիմէնէն Իլիան Մաթմէր էֆ. հաղրէթլերի իլէ Ռիլա վէ Նինատ պէյլերէն վէ Գալիարաքի էֆ Տոնէ էվլէտէ պէլլուսու էմրի թաղիքի սէրսէսի պուլունմըշ ապը։

Գրաւէմ վէ էֆէնտիլինէ մէպնի Մուսուլ վիլայէթի սանջագ սատաս Սպարիւէվէնաց բաչչ հաղրէթլերինէ թէպպելէնէ պիրինճի բիւթիպէսէն Օսմանի.

Գայսերի կիսէհէրիւէ գոպրիգայի հիւմայունընէն թէրաղգիյաթը էմրինաէ խրատմէթի մէսղ իտէն Դոյնէրիւէ միւթէսարրիֆը սատաս Նապամ բաչա հաղրէթլերինէ թէպտիլէն պիրինճի բիւթիպէսէն Մէհմէտի նիշանը ալիւէրի ինան պույրուլմըշ ապը։

ՏԱԼԻԹԻՅԷ

ՖԻՐԱՐԻԼԷՐ.—Մաթպուաթը էճնէպիսէ գալէմի քէթէպէսինէն իլէն էվրոբաակա ֆիրար իտէրէք Տավալ նամ էղզէյնամամէ մուհարրիրլիյինէ պուլունմըշ օլտուղը կիպի հիւքիւմէթի սէնիյէ ալէհինէ սայիր պաղը կաղէթալար իլէ տաին նէչրիյաթը մուգիրէ վէ իայինանատ պուլունտըղը իտատա օլունմըշ վէ ճինայէթլի իթթիհամ խրլմիշ օլան էթմէքլեան նամ չանս տերատէթ օլընմամըշ օլտուղընան թարիխատէն իթթիպարէն ան կիւն մէօվէթթ իթա զէլլունմըշ ապը։

—Էվրօբայա ֆիրար իլէ հիւքիւմէթի Սէնիյէ ալէհինէ նէչրիյաթը խաթինանէ վէ միւֆտէթթ քարանէտ պուլունմասընանան օտայլի միւթթէհիմ պուլունան Ցայիդ նամ չանս հաղղընտա ուսուլը մուհաքէմաթը ճէղայիյէ դանունընդան 371 լինճի մատտէսի մուճիսլինճէ մուամէլէի մուղթազիյէ իյիա վէ մուհաքէմէի ղէյսալիյէսի պիլ իթրա մէրգումին էֆալը մէղքիւրէնէ ճիւրաթը թէհաղղուզ իթմէքլէ իտամընա վէ հուղուզը մէհէնիյէթէն իտամ իլէ հաճզ օլունան էմվալէրինն դանունա թատպիղէն իտարէսինէ հիւքմ ու գաբար վէրիլմիշ ապը։

ՇՈՒՐԱՅԻ ՏԷՕՎԼԷԹ մուլքիյէ տայիրէսի ադալ քիրամընան տամտարը Այլիի հաղրէթի Սաարաղամի Շիւքրի պէյ էֆէնտի հազրէթլերի իլէ մանաստը սատարէթքէնահի Այլի պէյ էֆէնտի ափնքի կիւն չարդ սիւրաթ գաթարը իլէ Վիէննայա միւթէվէճճիհէն չէրիմիղէն հարէքէթ իյլէմիշլէր ապը։

ՃԱՏՏԷ ԹԻՎԱՍԻ.— Պէյ Օղլունտա Պոն Մարշէ գարշըսընտաքի էսքիյէէն պաղըլարը էվվէլճէ սաթըն ալընարագ հէմ օլունմուշ վէ եէրլերի ճատտէյէ իլավէ իսիրմիշ իսի. ափիրէն մէղքիւր ճատտէ լեղէրիսէքի 345 նումէրօլու Օ Բրէնթան մաղազասընդն էօն ճիչէթի տատի ճատտէյէ իլիազ օլունմազ իւզրէ իսթիմլաք իտիլմիյինտէն պուրասընա հաղընտա հէմ իսիլէճէք ապը։

ՊԷՐՂԱՄԱ Գալաընտա Գօղազ նահիյէնինին հանվի օլտուղը օր եէտի դուրա աչարընդն 110,050 զուրուշ պէտել իլէ իհալէսի, ափկէր գարիսէլերինին տատի էմանէթէն իտարէսի թէզարիւր իթմիշ ապը։

ԳԷՍՊԱՆՃԻԼԷԳՏԱՆ ԻՆԹԻՀԱՐ.— Սամսունա թապի Եայա գարիէսի էհալիսինէն Զաբա Օղլու Մէհմէտին զէվճէսի զէվճինին քէնտի իւզերինէ թէհիւլ իթմէսինէն իլէրի կէլէն հիւգունիսէն քէնտիսինի ատարագ ինթիհար իթմիշ ապը։

ԻԹԱԼԻԱ տէօվլէթի սէֆարէթինէ թէպէտատիւրթ վուգու պուլճաղը միւսթատիպէր ապը։

ԱՎԼՕՆԻԱ պրատէթ մահքէմէսի ազարնան Սայիտ էֆէնտի գաթլ դատը իլէ պիսան սթմաղ մատտէսինէն տուլայը մաղնուն պուլունարընան մուամիլէյինին թէվզիֆի իլէ քինտինէ իչուն էլ չէքարիլուզ չէքարիլմէյէճէյի ատալիյէ նէզարէթ ճէլիլէսինէն իսթիդան իսթիմլաք ապը։

ՄԻԻՆԹԷՖԻԳ պիտայէթ մահքէմէսի ճէղա ըէյիսի Ապտիւլհալիմ էֆէնտինին էսպապը գանունիյէ մէվճուտ օլմագընդն պաղը էշխասընն իսթիտատ մէվզուֆիյէթինէ սէպէպիյէթ վէրիլմիյի թէհաղզուզ իսթիյինտէն թահթը մուհաքէմէյէ ալընմասը Ղազատա ատալիյէ միւֆեթթիշլիյինտէն Ֆազմը այիտինէ իչար խրլմիշ ապը։

ԹԻՐԻՐՏԱՂ սահնաղը թիճարէթ մահքէմէսի ըէյիսի սապրգը օլուպ խիլաթը գանուն մուամիլէսինա ճիւրթընան նաչի թահթը մուհաքէմէյէ ալընմասընա մէղուճինիյէթ վէրիլմիշ օլան Հասան Պէքիր էֆէնտինին թէսրիի մուհաքէմէսի իչուն եահիսէ իսթինաֆ միւտտայի ուսմամիլիյինէ էմր վէրիլմիշ ապը։

ՈՒՐԴՅԱՏԱՆ Տիարպէքիրէ կիտէն Բօսթայա թաարուզ իլգէն վէ սէրասէթ օլունան սէօրթ չանս սատիյէնէ թէվզիֆի խրլիէրէ թահգիգատա տէվամ օլունմասը Վէ ղանթարընդն էմինիյէթի իսթիրարընա այիտ թէտատիրին պիր գաթ անանա թէշգիա խրլտիյի Ուրֆա միւթեսարրիֆընընան իչար օլունմըշ ապը։

ՅՈՒՆԻՍ 8 ատն 15 է գատար պիր հաֆթա գարիճնատ չէհրիմիզէ 1462 թանս էրէյլէ 9068 թանս գանդրիֆ քեսմիւրի կէլմիշտիր։

ԷՎԷԼԷԹԻ պիտն վիրուպ իրթէն խաղրլէրէ դէօրէ Էլրօբատա գօղա ֆիյաթը ամիյանընատա մուչահէտ խրլէն թէնզիլ պէր տէվամ ապը։

—Էվրօբատա պատէմ ֆիյաթը թէնզիլ իլէմիշ ապը։

ՖԻՆԼԱՆԴԻՆ ԲԻՐԷՄԻՏ մահալլէսինէ պիր վաղթատն պէրի սրգաթլար քեսրէթլէ վուգու պուլմագտա օլտուղունդան պանս օլուճնաքաղ մէրթի ամյանինն նաղարը սրգաթը ճէլով օլունիրօր։

ԳԱԶԱ Մուսթաֆա Բաչատա Էէպլէպինի օսգաղը քէօչէ պաչընատա սպալրգէր մութէվէֆֆա Միհրան ադանան օղլու Գարրիել էվվէլի ադչամ իւզէրի բէկֆիրէտէն պագմատա իլէն միւվազէնէսինի զայիֆ իտուպ աչաղը սիւչէրէք վիճճուսընընը պաղը մանալինտէն մէհրուճ օլմըշ ապը։

ԻԼԱՆ

Սալիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի տէվատերի իլէ մինաքիմի մէրսուսթէ իչուն պա սէնէ մուպարայատ օլընանագ օլան 900 չէքի օտուզնն 100ատ 10 նիսպէթինատ կիւրկէն վէ պաղը սրրի գուրուսէ գէլմագ վէ 25000 գրէյէ ճէտիսա Մարանճա քէօմիւրինին իչպու հաղիրանդն 27ինճի չարշէնպէհ կիւնինատէն իթթիպարէն միանագաղասընա սէվամ օլընըպ, թէմուզուն 4ինճի չարշէնպէհ գիւնիս իսալէի մուվազաթէսի իթա գէլլունմըշ ապը։

—Իսպանիա գիրար իլէ հիւքիւմէթի Սէնիյէ ալէհինէ նէչրիյաթը խաթինանէ վէ միւֆտէթթ քարանէտ պուլունմասընանան օտայլի միւթթէհիմ պուլունան Ցայիդ նամ չանս հաղղընտա ուսուլը մուհաքէմաթը ճէղայիյէ դանունընդն 371 լինճի մատտէսի մուճիսլինճէ մուամէլէի մուղթազիյէ իյիա վէ մուհաքէմէի ղէյսալիյէսի պիլ իթրա մէրգումին էֆալը մէղքիւրէնէ ճիւրաթը թէհաղզուզ իթմէքլէ իտամընա վէ հուղուզը մէհէնիյէթէն իտամ իլէ հաճզ օլունան էմվալէրինն դանունա թատպիղէն իտարէսինէ հիւքմ ու գաբար վէրիլմիշ ապը։

ՇՈՒՐԱՅԻ ՏԷՕՎԼԷԹ մուլքիյէ տայիրէսի ադալ քիրամընան տամտարը Այլիի հաղրէթի Սաարաղամի Շիւքրի պէյ էֆէնտի հազրէթլերի իլէ մանաստը սատարէթքէնահի Այլի պէյ էֆէնտի ափնքի կիւն չարդ սիւրաթ գաթարը իլէ Վիէննայա միւթէվէճճիհէն չէրիմիղէն հարէքէթ իյլէմիշլէր ապը։

ՃԱՏՏԷ ԹԻՎԱՍԻ.— Պէյ Օղլունտա Պոն Մարշէ գարշըսընտաքի էսքիյէէն պաղըլարը էվվէլճէ սաթըն ալընարագ հէմ օլունմուշ վէ եէրլերի ճատտէյէ իլավէ իսիրմիշ իսի. ափիրէն մէղքիւր ճատտէ լեղէրիսէքի 345 նումէրօլու Օ Բրէնթան մաղազասընդն էօն ճիչէթի տատի ճատտէյէ իլիազ օլունմազ իւզրէ իսթիմլաք իտիլմիյինտէն պուրասընա հաղընտա հէմ իսիլէճէք ապը։

ՊԷՐՂԱՄԱ Գալաընտա Գօղազ նահիյէնինին հանվի օլտուղը օր եէտի դուրա աչարընդն 110,050 զուրուշ պէտել իլէ իհալէսի, ափկէր գարիսէլերինին տատի էմանէթէն իտարէսի թէզարիւր իթմիշ ապը։

ԳԷՍՊԱՆՃԻԼԷԳՏԱՆ ԻՆԹԻՀԱՐ.— Սամսունա թապի Եայա գարիէսի էհալիսինէն Զաբա Օղլու Մէհմէտին զէվճէսի զէվճինին քէնտի իւզերինէ թէհիւլ իթմէսինէն իլէրի կէլէն հիւգունիսէն քէնտիսինի ատարագ ինթիհար իթմիշ ապը։

ԻԹԱԼԻԱ տէօվլէթի սէֆարէթինէ թէպէտատիւրթ վուգու պուլճաղը միւսթատիպէր ապը։

ԱՎԼՕՆԻԱ պրատէթ մահքէմէսի ազարնան Սայիտ էֆէնտի գաթլ դատը իլէ պիսան սթմաղ մատտէսինէն տուլայը մաղնուն պուլունարընան մուամիլէյինին թէվզիֆի իլէ քինտինէ իչուն էլ չէքարիլուզ չէքարիլմէյէճէյի ատալիյէ նէզարէթ ճէլիլէսինէն իսթիդան իսթիմլաք ապը։

ՄԻԻՆԹԷՖԻԳ պիտայէթ մահքէմէսի ճէղա ըէյիսի Ապտիւլհալիմ էֆէնտինին էսպապը գանունիյէ մէվճուտ օլմագընդն պաղը էշխասընն իսթիտատ մէվզուֆիյէթինէ սէպէպիյէթ վէրիլմիյի թէհաղզուզ իսթիյինտէն թահթը մուհաքէմէյէ ալընմասը Ղազատա ատալիյէ միւֆեթթիշլիյինտէն Ֆազմը այիտինէ իչար խրլմիշ ապը։

ԹԻՐԻՐՏԱՂ սահնաղը թիճարէթ մահքէմէսի ըէյիսի սապրգը օլուպ խիլաթը գանուն մուամիլէսինա ճիւրթընան նաչի թահթը մուհաքէմէյէ ալընմասընա մէղուճինիյէթ վէրիլմիշ օլան Հասան Պէքիր էֆէնտինին թէսրիի մուհաքէմէսի իչուն եահիսէ իսթինաֆ միւտտայի ուսմամիլիյինէ էմր վէրիլմիշ ապը։

ՈՒՐԴՅԱՏԱՆ Տիարպէքիրէ կիտէն Բօսթայա թաարուզ իլգէն վէ սէրասէթ օլունան սէօրթ չանս սատիյէնէ թէվզիֆի խրլիէրէ թահգիգատա տէվամ օլունմասը Վէ ղանթարընդն էմինիյէթի իսթիրարընա այիտ թէտատիրին պիր գաթ անանա թէշգիա խրլտիյի Ուրֆա միւթեսարրիֆընընան իչար օլունմըշ ապը։

ՅՈՒՆԻՍ 8 ատն 15 է գատար պիր հաֆթա գարիճնատ չէհրիմիզէ 1462 թանս էրէյլէ 9068 թանս գանդրիֆ քեսմիւրի կէլմիշտիր։

ԷՎԷԼԷԹԻ պիտն վիրուպ իրթէն խաղրլէրէ դէօրէ Էլրօբատա գօղա ֆիյաթը ամիյանընատա մուչահէտ խրլէն թէնզիլ պէր տէվամ ապը։

—Էվրօբատա պատէմ ֆիյաթը թէնզիլ իլէմիշ ապը։

ՖԻՆԼԱՆԴԻՆ ԲԻՐԷՄԻՏ մահալլէսինէ պիր վաղթատն պէրի սրգաթլար քեսրէթլէ վուգու պուլմագտա օլտուղունդան պանս օլուճնաքաղ մէրթի ամյանինն նաղարը սրգաթը ճէլով օլունիրօր։

ԳԱԶԱ Մուսթաֆա Բաչատա Էէպլէպինի օսգաղը քէօչէ պաչընատա սպալրգէր մութէվէֆֆա Միհրան ադանան օղլու Գարրիել էվվէլի ադչամ իւզէրի բէկֆիրէտէն պագմատա իլէն միւվազէնէսինի զայիֆ իտուպ աչաղը սիւչէրէք վիճճուսընընը պաղը մանալինտէն մէհրուճ օլմըշ ապը։

ԱՂԱԹԱԼԸԳ ԲԻՍՑԱ ՃԷՏՎԷԼԻ

Իզմիր, 16 յունիս 1901

ԱՃԻՑՕՆ.— Մէվրուատաթ կէչէն սէնէսին 259 սէրբէսթինէ գարչը 169 սէրբէսթ ամբ վէ հաֆթանընն սաթընը 79 սէրբէսթ պալիզ օլմուշ ապը. քամիրէն թալէպ Գարահիսար օլմագ իւզրէ.

Ալշէրլը.— Ա. Իգար 1 սէրբէսթ, Ս. Սրադ 2 սէր., Յ. Կիւլպէնկեան 73 վէ Պէյքոր 3 սէրբէսթ 82 զրչ.սան։

ԱՐԲԱ.— Մէվրուատաթ եէրլի 10450, սաթըշ 7000, մէվճուտ 4700 չուվալ. Ֆիյաթլար 10½-15¼ զրչ.ա գատար, էսքի Ուշագ 11-12¼ վէ Պիկարէ 10½-11¼։

ՊՈՒՂՏԱՑ.— Մէվրուատաթ 6240, սաթըշ 9000, մէվճուտ 14300 չուվալ. մէվրուատաթն թէսէնիսիսանէն բիացա 1-2 բարայ զամմ իլէ Ուշագ 50-65, եէրլի 46-53, վէ Մէրբին 47-54 բարայա գատար սաթըլաը. քէմ

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈՓԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Ս. ՊՈԼԻՍ
Թանգարան

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆԵ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ՝արտադրէ ամենանուրը հոտեղէններ ինչպէս նաև թուղթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի աղնութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու դերազանց ժամանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրսոպի Պաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի սորին, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻՉ.—ՊՊ. Լաքառիէռ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօսէն։
ՊՈՍՊՈՏ.— ՊՊ. Սպքար և Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Դալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ. — Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ. — Պ. Կէռան Արտիթի.
ԶՄԻՐՆԻԱ. — Պ. Հայրիխ Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ. — Պ. Տիէս Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒՊ. — Պ. Մ. Քարուանս.
ՊԷՅՐՈՒԹ. — Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆներ.
ՍԱՄՍՈՆ. — Պ. Պ. Պեարոսեան Եղբարք։
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. — Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան. 8—24

Հէր չէյտէ մուհաֆազան սրտիէթէ. չալըշըրզընըզ կիսպի, սիկարա քաղըլայրընն տարի նաֆի օլմալարընա իթինա էտինիզ։ ՏԻԼԻՐ վէ ՊՕՆ վէ ՊԷՅԱԶ ԴԱՊԻԼԸ ՊՕՆ նամը իլէ սիկարա քաղըլարընը թավսիյէ իտէրիզ։

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

Կ. Պոլիս Մահմուտ Փաշայի ֆէտ-ինբէ Ռիւ- 271

Վաճառատան մէջ կը ծախուին հարնիքի համար ամէն տեսակ չաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև հոյլեղիներու և անուան սոճախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ չաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մը ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան չաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ֆոնդան և ուրիշ տեսակ չաքարներու ճոխ մթերք մը։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները չատ ժան են։ 10—104

ԳԻՍԱԿ

Մրտ-ԲՈՒՆԻ ոսկեայ օրերու
ՀԱՅ. Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ԿԵԳԵՐՈՆԱՏԵՂԻ
Առաքել էֆ. Գաբրիէլեանի սենեակը
ՄԷՐՃԱՆ, ԵԱԼՏԶԱ ԽԱՆ, ԹԻՒ 10
Գին 5 դան.

)(56)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԷՖԷՔԵԱՐԻ»

ԿԻ ՏԸ ՍՕԲԱՍԱՆ

ԿԵԱՆՔ ՄԸ

Եւ այս ամէնը լեցուն էր խանդակաթ և մանկունակ գորովներով, մուերմական անհամար պզտիկ բաներով, և հայրենի երդիքի մեծ ու պարզ ուղղութիւններով՝ ամէնքն ալ այնքան անուշ անտարբերներու համար. «Հայրիկը համաճարակին ըսուած. Հօրթէնս սպասուհին մահերը էրեր է. «Գուռքրա» կատուն մնուեր է. պատնէշին աղ կողմի եղեւինը կոտրեցին. մայրիկը իր աղօթագիրքը կորսնցուց՝ ժամէն դառնալուն, կը կարծէ որ գողցուած ըլլայ։»

Հոն կը խօսուէր նաև Ժաննին անծանօթ դէմքերու վրայ, բայց որոնց անունները սարսափօրէն կը յիշէր ան լսած ըլլալ, առնօք, իր տղայութեանը։

Ժաննին սիրտը կը շարժէր այս մանրամասնութիւններէն որոնք իրեն յայտնութիւններ կը թուէին. իբր թէ ինք յանկարծ մտած ըլլար ամբողջ անցած, գաղտնի կեանքին մէջ։ մայրիկին սրտին կեանքին մէջ։ Կը նայէր հոն երկնցող մարմնին. և, մէկէն ի մէկ, սկսաւ կարդալ բարձրաձայն, կարդալ մեռելին համար, անոր միտքը զբաղցնելու համար, զայն մխիթարելու համար կարծես։

Եւ անշարժ դիակը երջանիկ կը թուէր։

Մէկիկ մէկիկ նամակները անկողնին ոտքերուն կողմը կը նետէր. և մտածեց որ պէտք էր զանոնք դագաղին մէջ դնել, ինչպէս կը դնեն ծաղիկները։

Ուրիշ ծրար մը քակեց։ Նոր գրութիւն մըն էր, որ սապէս կը սկսէր.

«Զեմ կրնար ղրկել ինքզինքս քու գգուանքներդդ. խենթենալու չափ կը սիրեմ քեզ։»

Ուրիշ պէնչ. ոչ իսկ անուն։

Գարձուց թուղթը՝ առանց բան մը հասկնալու։

Հացէն աղէկ կը կարդացուէր. «Տիկին Պառնուէի Բէրթիւի տէ Վօ»։

Այն տեսն հեռուեալը բացաւ.

«Ան դուրս ելլալուն պէս՝ եկո՛ւր այս իրիկուն։ Ժամ մը պիտի ունենանք։ Կը պաշտեմ զքեզ։

Ուրիշի մը մէջ.

«Բանդագուշանքի գիշեր մը անցուցի՝ պարապ տեղը քեզի տենչալով։ Թեւերուս մէջ քու մարմնդ ունէի, շրթունքներուս տակ՝ քու բերանդ, ու աչքերդ աչքերուս տակ։ Եւ յետոյ կը կատղէի՝ ինքզինքս պատուհանէն վար նետելու ատիճան, մտածելով որ այս ժամուն դուն կը քնանայիր անոր քով, և թէ ան քիզ կը վայելէր՝ իր հաճոյքին համար...»։

Ժանն, չվոխած, չէր հասկնար։

Ի՞նչ էր ասիկա։ Որո՞ւն, որո՞ւ համար, սրմէ՞ այս սիրոյ խօսքերը։

Շարունակեց, գտնելով միշտ սիրով լիմարացած յայտարարութիւններ, ժամադրութիւններ՝ զգուշութեան յանձնարարութիւններու հետ, յետոյ միշտ, վերջաւորութեանը, սա չորս բառերը. «Անմիջապէս այրէ՝ այս նամակը»։

Վերջապէս հասարակ տոմս մը բացաւ, ճաշի պարզ ընդունելութիւն մը, բայց միեւնոյն գիրէն, և ստորագրուած. «Բօլ տ՝Ինենմա»։, ան՝ զոր Պառնը կ՝անուանէր՝ ամէն անգամ որ անոր վրայ կը խօսէր տակաւին, «Իմ խեղճ ծեր Բօլս» և որուն կինը լաւագոյն բարեկամուհին էր եղած պառնուհիին։

Ամէն տեսն ժաննին մտքէն, մէկէն ի մէկ, տարակոյս մը անցաւ որ անմիջապէս ստուգութեան մը փոխուեցաւ։ Այդ մարդը՝ իր մօրը սիրահարն էր։

Եւ անմիջապէս, խելակորոյս, ցընցումով մը նետուեց այս անպատկառ թուղթերը, ինչպէս պիտի նետէր իր վրայ եկող թունաւոր ճճի մը, և վազեց պատուհանին քով և սկսաւ արցունք թափել բուռն կերպով, ակամայ ճիչերով՝ որոնք իր կոկորդը կը պատռէին. յետոյ, ամբողջովին կծկուելով, պատին տակը նստաւ և, ծածկելով իր դէմքը որպէս զի մէկը չի լսեր իր հեծկլտանքները, սկսաւ հեծկլտալ՝ խորին յուսահատութեան մը մէջ ընկղմած։

Թերեւս ամբողջ գիշերը սասկ մընար. բայց քովի սենեակէն ոտնաձայն մը՝ մէկ ոտնումով կախեցուց զինքը։ Հո՞ն էր արդեօք. Թերեւս։ Եւ բոլոր նամակները կը մնային անկողնին վրայ ու տախտակամակին վրայ! պիտի բաւէր անոր՝ մէկ հատ մը քանալ անոնցմէ!. և անիկա պիտի գիտնար այս բաները։

Առաջ նետուեցաւ, և, բուռովը բռնելով բոլոր հին դեղնած թուղթերը, հաւունն ու հանիմները, ինչպէս նաև այն նամակները զորս չէր քակած տակաւին, ու զանոնք՝ որոնք տակաւին դրասեղանին գզրոցներուն մէջ առասանով կապուած կը մնային, ամէնքը դէպ դէպ կը նետէր վառարանին մէջ։ Ցեռոյ առաւ մոմերէն մէկը որոնք տակաւին կը վառէին անկողնի սեղանիկին քով և կրակ տուաւ այս նամակներու կուտակին։ Մեծ բոց մը աճակուեցաւ՝ որ սենեակը, մահճակալը և դիակը, կենդանի և պարզ լոյսով մը լուսաւորեց, սեւով մը ուրուագծելով անկողնին ճերմակ վարագոյրին վրայ դողդոջուն կիսատատուերը խրատմբեր դէմքին և հաստաղանգուած մարմնին ձեւերը՝ որ սաւաններու տակ ծածկուած էր։

Երբոր աճիւններու կոյտ մը միայն մնաց վառարանին խորը, Ժաննն դարձաւ նստելու բաց պատուհանին քով, իբր թէ ալ չի համարձակէր մնալու մուռելին մօտ, և սկսաւ լալ, դէմքը ձեռքերուն մէջ առած, և ողբմաւոր եղանակով մը հեծեծելով, ցաւոտ ողբի մը եղանակով.

—Օհ, իմ խեղճ մամա՛ս, օհ, իմ խե՛ղճ մամա։

Եւ չարչարող խորհրդածութիւն մը ունեցաւ. ենթադրելով որ մայրիկը մեռած չըլլար, այլ միայն քնացած ըլլար մահաքուռով մը, և յանկարծ արթնանար ու խօսէր. — անհերի գաղանիքին տեղեկացումը բան մը չպի՞տի նուազցներ իր սրդիական սէրէն. զայն պիտի համբուրէ՞ նորէն միեւնոյն սիրալիր շրթունքներով. զայն պիտի սիրէ՞ նորէն միեւնոյն նուիրական գորովով։ Ո՛չ։ Կարելի բան չէր աս։ Եւ այս մտածումը իր սիրտը կը բզկտէր։

Գիշերը կը ջնջուէր. լուսաւորները կը ժամանէին. այս այն գով պահն է որ օրը կը ծնանէ։ Լուսինը, վար իջած, կ՝երթար ընկղմիլ ծովուն մէջ՝ որուն ամբողջ մակարդակին սատափի փայլ մը կու տար։

Եւ Ժաննին միտքը ինկաւ յիշատակը այն գիշերին՝ զոր Բէօրլը հանումին օրը անցուցած էր պատուհանին քով։ Որքան հեռու էր ան հիմա, ինչպէս ամէն բան փոխուած էր, ապագան օրքան տարբեր կերեւար իրեն։

(Շարունակելի)

Նախակրթարանի ամբողջ դասընթացք
հանձնելու դրութեամբ
ՆՈՐ ԴՊՐՈՑ
Գիրք աշակերտին
Լոյս տեսան Ա. Բ. Գ. պրակները
Մամուլի տակ են Դ. Ե. »
Ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ
10 պրակէ
Բաժանորդագրին 25 ղրուշ
Դիմել, Սիրբէճի, Խօրասանճեան Խան
Գրատունեակ Սմիւռնա Դաւթեան
Դաւթեան էֆէնտիի բաղմաթիւ օգտակար ու գործնական հրատարակութիւններու վրայ ուշադրով, այս վերջինն ալ կոչուած է անշուշտ մեծ պակաս մը լեցնել դպրոցական գրքերու շարքին մէջ։ Վստահ ենք թէ «Նոր Դպրոց»ը ուսուցչաց կողմէ իր արժանի ընդունելութիւնը պիտի գտնէ։

ՏՊՐ. Յ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՊԷԱՆՑ
Գուլվգարու Մօլա-Թաղի Թիւ 15
Մայր եկեղեցւոյ անկիւն
ՍԱՍՏԿԵԱՆ ԷՖ. ԴԵՂԱՐԱՆՆ ԱԼ ԿԸԳՏՆՈՒԻ

ԵՒՐՄԻ ՊԷՇ ՍԷՆԷԼԻՔ ՄՈՒՎԱՖՓԱԳԻՅԷԹ

Էսկի վէ եէնի պէշ սօղուգլըղը վէ անքն վէխիմ նէթիճէլէրի հագզընտա 25 աէնիէէն պէրու իբրա օլունան թէճրիպէլէր նէթիճէսի օլմագ իւզրէ թարաքը աճիվանէմտէն իյմալ օլունան «Գաբսիլ Տօքթօր Զիա»տան իսթիմալ իտիպ չիֆա պուլան բէք չօք զէվաթ թարաֆընտան մուսատագ պուլունաղը վէ մէզքիւր գաբսիլ Էվրոբատան ճէլպ իտիլէն պու կիպի էավիյէյի խուսուսիյէէ գաթ էնտէր գաթ ֆայդագ վէ մուրէճճան իտուկինտէն կէրէք եէնի պայլամըշ վէ կէրէք սէնէէրէլէ էսկիմիշ պէլ սօղուգլըղընը պիր տահա թէփտիմէք վէ իտրար եօլու մէսանէ վէ եումուրթալարա հիչ զարար վէրմէմէք իւզրէ գաթիէն թէշվիյէ էյէտիյինտէն միւհթէրեմ էհալիմիզի պիր թագըմ չարլսթանըզլարընա իզֆալ վէ իզրար իտէն իլանարա ալտանմամալարընը խալիսսէ թավսիյէ իտէրիմ. պիր դուռթուսը իսպաթա քեաֆի տիր։

Ռումում տէբօար, Ստամպօլտա Ճըղալ օղլունտա, Սաբր էֆզալանէպի տիր. Պահճէ-Դարուսընտա Քիւչիւք-քեան Մխքճեան էֆզալանէպի իլէ պուշլըճա էֆզա տէբօլարընտա վէ էֆզալանէլէրտէ սաթիլըր։

ԳՈՒԹՈՒՍԸ 15 ՂՐՇ. ՏԸՐ.

Թաշրատան թօփտան վէ բէրաքէնտէ սրբարը գապտէ օլունուպ պուրանը միւթքինէ իլէ կէօնտէրիլիր։

Էֆֆէնտի Ա. ԴՕԼՕԼԵԱՆ
9—20

ԻԼԱՆ

Իսկիւտարտա Թրաշ Հասան Աղա մահալլէսինտէ Տօլապ սօգաղընտա մէրհում ալայ պէյի Անմէտ պէյին իւչ պապ խանէսի սամլըզ օլարընտան մէզքիւր մահալլէսէ-քի պագդալա միւրաճաաթ օլընա։

ՄՈՒՍԻԳԻ ՄԷՐԱԳԼԸԼԱՐԸՆԱ

Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլէսի էվրագ գալէմի խիւլեֆաարընտան Հասան Թահսին էֆէնտի իլէ Նօթա վէ ֆէյնի մուսիգի մուալլիմի Զուլֆեան Գրիգոր էֆէնտիլէր թարաֆընտան հէր օր պէշ կիւնտէ պիր՝ մուսթաքամին նէշր խիլմէքտէ օլան էզհարը մուսիգի եախսա միւնթէզըմ չարգը վէ գանթօ նօթասընը իլքինճի ֆօրմասը նէշր իսիլմիշ տիր։ Պիրէրթանէ էտինմէէրինի հավէսքարտանը մուսիգիյէ թավսիյէ իտէրիզ։

Մահալը ֆիրուխթի Պապը Ալի ճատէսինտէ 22 նումէրօրտա Իսթանպօլ, Մէրճանպա սայէր եվլա էֆէնտի վէ էսկի Զապիթիէ ճատէսինտէ Աէֆա Ֆօնօկրաֆիանէսիյէ սաիր մահէլէր տիր։

Հրատարակութիւն
ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԸ
Հոգեբանական Վէպ
Հեղինակ Բօլ Պուրժէ
Թարգմանեց Ռաֆֆի Զէֆրու-Սարֆ
Գինը 6 ղրուշ
340 էջ ութածալ
Վստահ ենք որ այսքան գիւրամատչելի գնով համակրելի թարգմանչին այդ հրատարակութիւնը ընթերցող հասարակութեան կողմէ արժանի ընդունելութիւն պիտի գտնէ, որպէս համար հեղինակին և թարգմանչին անունները արդէն գրաւականներ են։

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ
1851ՏԷ ԹԷԼՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան զիյանլարընն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ազչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէթիյէ օլունմուշ սերմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԴԱՌՆԻԿ ԱԱՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպօլ, Պահճէ Գարու, Անանիատի Խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թարալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր աէնթէլէր արանըմագտա տուր
ԻԽԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մասրուֆ ֆրանսըզ վէ Ամէրիկա գումբանիալարընն սերմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլուտուզ հալտէ Ուէսթըրընի 125 % տիր։ Իշթէ պու հագդամ Ուէսթըրն բագիպլէրինէ թէճէվվիւգ իսթիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինատ տուր։

ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ = SALIBORINE

Էֆզանը ՎԱՄԻԼԱՖԻ ԹԷՕՏՕՐԻՏԷՍ ՊԱԼԱՇ թարաֆընտան թէրթիպ օլունմըշ տուր
ՄԷՃԼԻՍԸ ՍԸՇՇԻԷԻ ՈՒՄՈՒՄԷՅԻ ՇԱՀԱՆԷՆԻՆ ՐՈՒԽՍԱՔԸՆԸ ՀԱՒԱՋ ՏԻՐ
Մէշրութ տօֆթորլու Բարաֆքէրտան Բահսին վէ Բառուէֆ օլունմուշ տուր

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ) աէնիլէն թօզ՝ տէֆթէրտէ Բէրէնի տալ էեմէեէն հալընընդ բարմագլարընն արասընտա հասրլ օլան ֆէյնա գօգուլու կարընդան մասատէլէրինի, իւֆիւնէթի, բիչիք վէ գաչընմալարընը աէֆ իլլէր։ Պունատան պայդա, բարմագլար արասընտա նասրը վէ նասրըլայմըշ տէրիլէրի չըգարընը, սէրպէսթճէ կէզիլէպիլիր։

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ) գօլթուգ ալթընտա վէ սարի գաբալը մահալլէրտէքի բիչիքլէրի, գօգուլարը խիչիքլէրի վէ գաչընմալարը տախի գաթի սուրէթտէ տէֆ իլլէր։

(ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ)ի գուլանմալար՝ ռեսէլարընը Բէրէնի քէսմէէն հաէսինի թաստիգ իթմէքտէ տիրլէր։

Սուրէթի իսթիմալի գուրթուլնն տէրունինտէքի թարիֆատան անլայընը։

Ումում տէբօար Ֆրանսըզլարտա 55 նումէրօրտա Վասիլարի Թատրէսէ էֆգանանէի վէ պայրճա էֆզանանէլէրտէ, էգա տէբօլարընտա վէ Պոն Մարչէ տէ գուրթուսու 5 (պէշ) ղրուշա, Թաշրա էֆզանանէլէրինտէ վէ էֆզա տէբօլարընտա 6 (ալթը) ղրուշա սաթընմագտա տուր։

Թաշրատան 6 ղրուշըզ բօսթա բուրու կէօնտէրինէ պիր գուրթու ՍԱԼԻՊՕՐԻՆ կէօնտէրիլիր։

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ
1900
ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՇԻՖ
ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷՃՈՒՐ ՏԻՔԻՆ ՄԱՔԻՆԱՍԸ
ՆԻՒ-ՀՕՄ

Մէզքիւր Սէրկիի Ումումիսկնէ Միւքեաֆաթընը, HORS CONCOUR ըէգլամէսիզ գազանմըշ տուր։
Էն ուֆագ թէֆէլրրուսթընա գատար էմսալընա թէվէֆֆիւգ իտէր
Թիւրքիա իչին եէկեանէ աանէնքասը Ց. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ էվլասլարը
Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթամպօլտա, Պահճէ Գարուսընտա, Համիտիյէ ճատտէսի, Ն՝ 7 Թրամուէյ խանթը իւչէրինտէ
ՇԻՒՊԷԼԷՐ՝ Իզմիթտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սաիրէ Թամիր վէ էօյրէթմէսի մէճճանէն տիր

ՏՊԱՐԱՆ
ՍԱՐԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Պայը Ալի Ճաստէսի, 38

Ճշդութիւն, մաքրութիւն եւ արագութիւն նշանաբանն են Սարբեան եւ Ընկ. Տպարանին.

Սարբեան եւ Ընկ. Տպարանը կը տպագրէ բոլորովին ՆՈՐ տառերով Թուրքերէն, Հայերէն, Ֆրանսերէն, Յունարէն և այլ լեզուով Գիրքեր, Հանդէսներ, Լրագրեր և Տետրակներ։

Սարբեան եւ Ընկ. Տպարանը կը տպագրէ վաճառականական հաշուեցոյցեր, նամակագլուխներ, հայտնիներ, հարսանեաց հրաւիրագրեր, տոմսեր, այցագրքներ, մատեաններ և այլն և այլն։

Սարբեան եւ Ընկ. Տպարանը ուղղակի կը թղթակցի գաւառներու հետ տպագրական բոլոր գործերու համար և գիրքերու տպագրութեան արտօնութիւնները ալ Մէարիֆէն առնել կ՝ստանձնէ։

Տպարանս դիմող բոլոր յանախորդք գոհ կը մնան։

Էն ալա վէ Աէֆիա իրէքտէն մամուլ ՊԱՅՐԱ վէ ՍՈՒԼԷՅՇ քեաղըտլարը կալընը սիկարա մէրագլըլարընը մէմնուն էտէպիլիր։ Պու քեաղըտլարն ֆէվքէլատէ միւէսսէրիյէթի մուգալիսէրինին արթմասընա սէպէպ օլմըշ օլարընտան, գաբագլարին տէրունինտէքի ուֆֆը մէնրինէ վէ ալամէթի ֆարրգայը սայիրէյէ սիկագաթ օլընմասը թավսիյէ էտիր։ 10—54

ՏՕՔԹՕՐ ՀՕՊԱՆՕՂԼՈՒ

Մուսթալէյէ փարիստէ միւտէթը մէսիսէ էմրաղը տախիլիէ վէ սասափէէ քէսպի իսիմիսաս իսլէյուզ սարա, է ըսբաստօս, խաթերիք, կարըմ պաշ աղրըզը, նիւզիլ, ուշգուսուզլուգ, ուշգուսա կէդիմէք, չօճուգլարին խարաթութամամալարը վէ էնվան սինիրխասաթալարգլարընը էլէկթրիք իլէ թէտավի իսլէսիյի կիպի միտէ սուլարը, վէ միտէ սուլարնն արթմասը վէ էքսիմէսի, պաղընտաագ, գազպ, ադ վէ գարաճիսէր վէ պիւլիսիմէք էմրաղը տախիլիէի սարէէի ֆէյնը թրպաղն էն սօն քէշֆիսաթը իւղրէ հէր կիսն սաագտանն էօյլէնէ գատար իստանպօլտա օգճիլէր պաշընտա (Պայազիտ) վէ ուզուն չարշուտա (Մէրտիտ) էճզանանէլէրինէ վէ էօյլէսին օսնրա, պէյ օղլու ճատտէի քէպիրտէ Օտիոն թէաթրօսու գարշուսընտա 165 նումէրօրտա Մուայէնէխանէի խուսուսիէսինտէ միւրաճաաթ իսէն խասթէկէանը գասրալ իսլէր։

Մուայէնէխանէի խուսուսիէսինտէ հէր նէվ թէտավիի էլէքթրիկի վէ էլէքթրիկ պանէսսու մէվճուտ տուր։

ՄԷՔԵԱԲԻՄԻ ԲԸՊՊԻՏՅԷՅԻ ՇԱՀԱՆԷ
ՍԷՐԻՐԱԹԸ ՃԻԼՏԻՑԷ
ՎԷ
ԷՖԷՐԷՆՃԻՑԷ ՄՈՒԱԼԻՄԻ
Ցրտնա Տէրէ վէ Ցրէնկի Խարլըէբէրը
ճէմլէրէրի աղչայ մանգասարէրէ-ինդէն
ՏՕԳԹ, ՁԷԼԱԼԷՏՏԻՆ ՄՈՒԽԹԱՐ

Ճուսամա իրթէսի)	կիսնէլէրի սասթ
Բազար իրթէսի)	9 տան
Զարչէնպէի)	10 ½ա գատար
Բէնչէէնպէի = սապատանան 6յա գատար	
Սալը = սասթ 7էն 10 ½ա գատար	

Իսթանպօլտա, Ճուսղալ-օղլունտա Իրան սէֆարէթիսինէսի գուրպլունտէ Շերէֆ էֆ. սօգաղընտաքի 18 նումէրօրը խանէսինտէ խասթա գապալ իսէր

ԻԼԱՆ.—Էրէն քէօյլունտէ վագը 8 նօ. իլէ մուբաղամ վէ 579 զրա պիր արսա, պիր թարաֆը Պաղտատ բօսթաը ճատտէսի վէ տիկէր թարաֆը Թէքիլ ճատտէսի օլտուղու հալտէ, պու տէֆթա սամլըզ օլտուղունտան թալէպ օլանլարը մահպատմըզա միւրաճաաթ իթմէսի։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ